

การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ดวงนภา อ่อนเหลือ

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครู
แนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร"

ของ ดวงนภา อ่อนเหลือ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สทิธร เชวณชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ ของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
ผู้วิจัย	ดวงนภา อ่อนเหลือ
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สริพร เซาว์นชัย
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	ความต้องการจำเป็น, ครูแนะแนว, คุณลักษณะของครูแนะแนว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร วิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 155 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูแนะแนวได้มีเข้าร่วมการอบรม สัมมนา รวมทั้งส่งเสริมให้ครูแนะแนวได้ไปศึกษาดูงานแนะแนวในสถานศึกษาอื่น ๆ และครูแนะแนวควรมีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานแนะแนว

Title A STUDY OF NEEDS ASSESSMENT AND GUIDELINES
DEVELOPMENT THE CHARACTERISTICS OF GUIDANCE
TACTHERS SECONDARY SCHOOLS IN THE SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE PHICHIT

Author Duangnapa Onlua

Advisor Assistant Professor Sathiraporn Chaowachai, Ed.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration,
Naresuan University, 2022

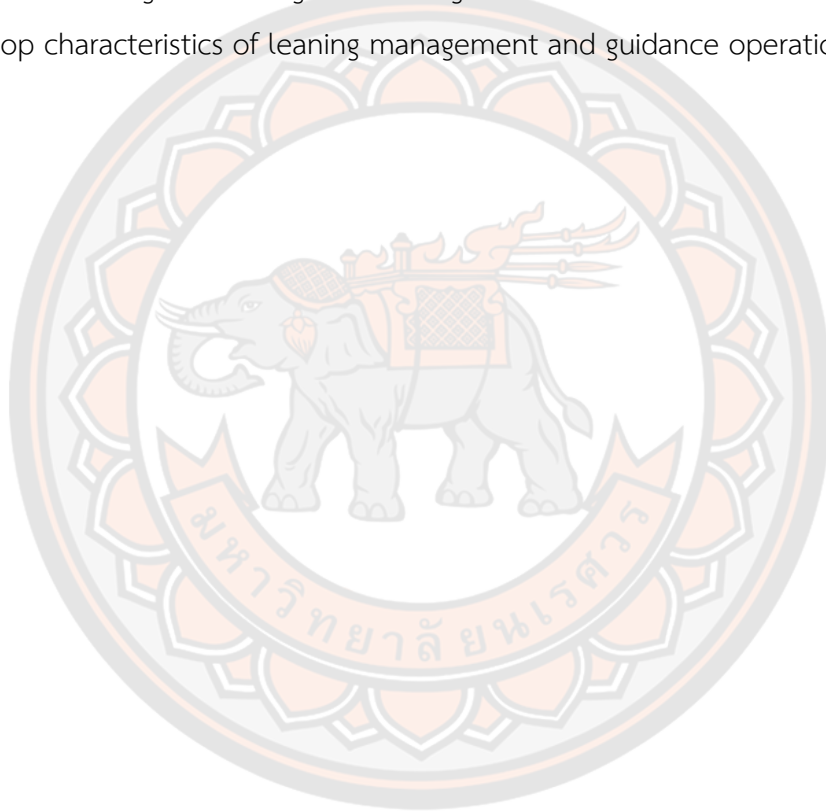
Keywords Need assessment, Characteristics of Guidance teachers

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the needs assessment and guidelines for the development of secondary school guidance teachers' characteristics under the Office of Phichit Secondary Educational Service Area. The method of conducting the research was divided into two step, namely, the first step was to study the needs assessment of character development of secondary school guidance teachers under the Office of Phichit Secondary Educational Service Area. The samples group consisted of 155 secondary school guidance trachers. Data were analyzed using mean, standard deviation (SD) and Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) The second step was to study guidelines for development the characteristics of secondary school guidance teachers under Phichit Secondary Educational Service Area Office. The data was collected by using interviewing method which was held by the 4 qualified experts. The data were analyzed by content analysis. The results showed that.

1. The results of the study of the needs and requirements of the development of the characteristics of secondary school guidance teachers under Phichit Secondary Educational Service Area Office found that the highest scoer of the Priority Need Index was the Self-development follow by the interpersonal relations and the personality, respectively.

2. The results of the study of the guideline for development the characteristics of the secondary school guidance teachers under the Phichit Secondary Educational Service Area Office. It was found that the Educational Service Area Office should organize training, workshops. to develop the characteristics of guidance teachers School administrators must encourage guidance teachers to participate in the training. Seminars, including encouraging guidance teachers to go on a study tour of guidance in other educational institutions and the guidance teachers should form a group to exchange knowledge with the guidance teachers in the educational area to develop characteristics of leaning management and guidance operations.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สติรพร เชาวนชัย อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนให้การสนับสนุนและช่วยเหลือข้าพเจ้ามาโดยตลอด ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตฐประชีวิน อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารวิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นางสาวเอมอร เสือปรังค์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับชำนาญการ โรงเรียนวันทีสถิตพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร นางสุนีย์ พุทธา ครู สาขาวิชาการแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ระดับชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สมบูรณ์ และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นายชัยชน หน่อมาก ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยาคม ดร.อมรรตน์ สารเถื่อนแก้ว ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสารวิทยา ดร.ชาญณรงค์ อินอิว ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ และนางอรสา ศิลปวรรณวิวัฒน์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณครูแนะแนวโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถาม

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาของผู้วิจัยที่ให้อำลัใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่า และประโยชน์อันพึงจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ดวงนภา อ่อนเหลือ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
ประกาศคุุณูปการ.....ช	
สารบัญ.....ซ	
สารบัญตาราง.....ญ	
สารบัญภาพ.....ฉ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....4	
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....4	
ขอบเขตการวิจัย.....4	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....6	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....8	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....9	
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร.....10	
แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนว.....11	
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น.....31	
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร.....36	
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....43	

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ขั้นตอนที่ 1	การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	44
ขั้นตอนที่ 2	การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	49
บทที่ 4	ผลการวิจัย.....	52
ตอนที่ 1	ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	54
ตอนที่ 2	ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	67
บทที่ 5	บทสรุป.....	74
สรุปผลการวิจัย.....		75
อภิปรายผลการวิจัย.....		78
ข้อเสนอแนะ		87
บรรณานุกรม.....		89
ภาคผนวก.....		95
ประวัติผู้วิจัย		108

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะครูแนะแนว.....	25
ตาราง 2 ข้อมูลครูสอน และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	39
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร.....	44
ตาราง 4 แสดงวันเวลาและสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์	51
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ สหวิทยาเขตวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน	52
ตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และดัชนีความต้องการจำเป็น ของ การพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวม.....	54
ตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพ.....	56
ตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์	59
ตาราง 9 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ.....	61

ตาราง 10 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการ
จำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียน63

ตาราง 11 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการ
จำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านการพัฒนาตนเอง65

ตาราง 12 แสดงแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว
โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร72

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 ขอบข่ายของงานแนะแนว	16
ภาพ 2 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น	36
ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจากข้อความที่กล่าวมาแล้วนั้นนับเป็น สิ่งที่ยากยิ่งในสภาพปัจจุบันที่สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลกระทบ โดยตรงทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดำเนินชีวิตของคน คนทุกเพศ และทุกวัย ขาดทักษะในการตัดสินใจ และไม่สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ในปัจจุบันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4-6) นอกจากนี้แล้วการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ ในแง่มุมต่างๆ ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มนุษย์จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สมาชิกในสังคมได้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และพร้อมจะเป็นกำลังในการพัฒนาสังคม พัฒนาสถาบันต่างๆ ต่อไปการให้ความรู้ในรูปแบบปกตินั้น จึงไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลสามารถค้นหาบทบาท หน้าที่ ที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

การบริหารสถานศึกษาโดยทั่วไปกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 5 การบริหาร และการจัดการ ศึกษา มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีเป้าหมาย และภารกิจ คือ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพ โดยงานหลัก คือ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายเนื่องจาก มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน (จิตติมา วรณศรี, 2557, น. 4) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 นอกเหนือจาก การเรียนตามกลุ่มสาระแล้วยังมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ออกแบบให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความ ถนัด และความสนใจของตนเอง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบไปด้วย 3 กิจกรรม 1)กิจกรรมแนะแนว 2)กิจกรรมนักเรียน และ3) กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมที่มีความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งนั้น คือ กิจกรรมแนะแนวเพราะเป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนได้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถตัดสินใจคิดแก้ปัญหา

กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งในด้านการศึกษา และการชีพสามารถปรับตัว ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จัก และเข้าใจผู้เรียนรวมทั้งเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา แก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555, น. 9)การแนะแนวมีลักษณะงานที่ครอบคลุมทั้งการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาให้แก่ ผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคล และกลุ่ม การจัดบริการแนะแนว ทั้ง 5 บริการ ซึ่งประกอบด้วย 1)บริการ ศึกษารวบรวมข้อมูล (Individual Inventory Service) 2)บริการสารสนเทศ (InformationService) 3)บริการให้ปรึกษา (Counseling Service) 4)บริการจัดวางตัวบุคคล (PlacementService) และ 5)บริการติดตามผล (Follow-up Service) ตลอดจนการบูรณาการ แนะแนวในการเรียนการสอน โดยมีขอบข่ายการแนะแนว 3 ด้าน คือ การแนะแนวการศึกษา (EducationalGuidance) การแนะแนวอาชีพ (Vocational guidance) การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personaland Social Guidance) ครูแนะแนวจะต้องมีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งที่ปรึกษา (Supervisor) ในการให้ความรู้ และ คำแนะนำด้านจิตวิทยาการแนะแนว แก่ ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกคนเพื่อทำความเข้าใจ และเข้าใจผู้เรียน ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้อง กับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เป็นผู้ให้การปรึกษา (Counselor) แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มาขอรับบริการทั่วไปทำการศึกษา รายกรณี (Case study) ตลอดจนการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษาในการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มพิเศษ และสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน (นงลักษณ์ ประเสริฐและคณะ, 2553, น. 2-3)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับครูแนะแนว พบปัญหาของการพัฒนาครูแนะแนว คือ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ที่มี ไม่ได้จบทางด้านครูแนะแนวมาโดยตรง และโรงเรียนส่วนใหญ่นำครูที่จบ จากสาขาวิชาอื่นมาสอนแนะแนว สอดคล้องกับ (ผกาพรรณ อยู่สกุล, 2551, น. 129) ได้ศึกษาสาเหตุ ที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริการให้การปรึกษาของครูแนะแนวในโรงเรียน มัธยมศึกษา พบว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการแนะแนว สอดคล้องกับงานวิจัย ของ (ยุพาศรี ไพรรวรรณ ,2552) ที่พบว่าครูที่สอนกิจกรรมแนะแนวส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้น ซึ่ง ทักษะและคุณลักษณะในการสอนกิจกรรมแนะแนว ซึ่งการเป็นครูแนะแนวในปัจจุบันมีรูปแบบ ที่เปลี่ยนไป ครูจะเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอนหนังสือมาเป็นกระบวนการ หรือผู้อำนวยความสะดวก ให้ ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ยกกระตุ้นให้ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เป็นตัวแบบที่ดี มีคุณลักษณะที่ดี มีความรักเมตตาต่อผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน เปิดใจ ยอมรับความหลากหลาย และ ความแตกต่างของผู้เรียนมีความพร้อมที่จะให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง และเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับ (มาลินี จุฑาปะมา, 2552)ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูแนะแนวที่ดีว่า ครูแนะแนวต้องมีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

มีเหตุผลเข้าใจปัญหาของนักเรียนมีความสุขุมรอบคอบ ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์มั่นคงยอมรับฟัง และพร้อมที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองมีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง และสามารถรักษาความลับของผู้อื่นได้ดี ดังนั้น การเลือกครูสอนแนะแนว ต้องเลือกครูที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม สามารถทำงานให้เกิดผลดีแก่นักเรียน และโรงเรียนได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งให้ที่จะให้มีการพัฒนาให้ครูแนะแนวมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะของครูแนะแนว คือ คุณลักษณะในตัวบุคคล ที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติงานประสบ ผลสำเร็จตามท้องที่ควรวางแผนไปหาหมายไว้ การแนะแนวจะมีประสิทธิภาพ ครูแนะแนวจะต้องมีความสามารถที่จะปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าฝ่ายบริหารจะกำหนดแผนงานแนะแนวได้ดีเพียงใด แต่ถ้าขาดคุณลักษณะที่ดี อาจทำให้งานแนะแนวขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่สำคัญจำเป็นของครูแนะแนว มีเอกลักษณ์ในตนเองที่แตกต่างจากบุคลิกลักษณะของครูทั่วไป โดยลักษณะ และพฤติกรรมที่ดีที่จะทำให้บุคลากรแนะแนว ปฏิบัติงานแนะแนวได้สำเร็จ และบรรลุผลสมฤทธิ์ของหน่วยงาน จากการศึกษาข้อมูลของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 30 โรงเรียน พบว่ามีครูผู้สอนแนะแนวทั้งสิ้นจำนวน 252 คน มีครูผู้จบแนะแนวโดยตรง จำนวน 17 คน จึงทำให้ครูที่สอนแนะแนวในปัจจุบันขาดคุณลักษณะที่ดีในการสอนกิจกรรมแนะแนว นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งในการให้บริการแก่นักเรียน จึงต้องใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้สามารถทำหน้าที่ในการสอนกิจกรรมแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรดังกล่าว ได้แก่ ครูประจำชั้นซึ่งสอนกิจกรรมแนะแนว และรวบรวมข้อมูลนักเรียน ช่วยเหลือให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหา ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบงานแนะแนวบางคนไม่ได้ปฏิบัติงานแนะแนวด้วยใจรักอย่างแท้จริง จึงขาดความเอาใจใส่และทุ่มเทที่จะมุ่งพัฒนางาน แนะแนวอย่างเต็มความสามารถ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อที่ครูแนะแนวจะได้มีคุณลักษณะที่ดี ซึ่งการพัฒนาครูแนะแนวจำเป็นต้องมีแนวทางในการดำเนินงานตามกระบวนการแนะแนวหากครูแนะแนวมีคุณลักษณะที่ดี ก็จะส่งผลให้นักเรียนได้ค้นพบศักยภาพในตนเอง ค้นพบเป้าหมายในชีวิต และช่วยแนะแนวทางให้นักเรียนไปถึงยังจุดหมาย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตรงตามความต้องการของนักเรียน ทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพงานแนะแนวที่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่เด็ก และเยาวชนให้เข้มแข็งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ครูแนะแนว ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ พัฒนา ปรับปรุง คุณลักษณะของตนเอง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการ ส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุง ครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการ วางแผนกำหนดนโยบายการพัฒนาครูแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรโดยสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีของงานวิจัยของบุคคล ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวที่ได้จากการสังเคราะห์ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์
3. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
4. ด้านความสนใจในตัวนักเรียน
5. ด้านการพัฒนาตนเอง

2. ขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 252 คน จากโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 30 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของ ครูแนะแนว ตามสหวิทยาเขต ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะ ของครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในขั้นตอนที่ 1 โดยการเลือกจากข้อมูลที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุด ในแต่ละด้าน มาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

2. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้วิชาแนะแนว และพัฒนาครูแนะแนวจำนวน 4 คน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในด้านการพัฒนางานแนะแนว และ มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

2. รองผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว และเป็นผู้สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนว มีประสบการณ์ด้านการแนะแนว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

3. ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมแนะแนว และพัฒนาครูแนะแนว ในสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการแนะแนวไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

4. ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการสอนแนะแนวในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดการการแนะแนว รางวัลนักแนะแนวผู้ทิศตนจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย และมีประสบการณ์การทำงานด้านการแนะแนวไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ครูแนะแนว** หมายถึง ครูผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานแนะแนว และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดบริการงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่จบการศึกษาจากสาขาแนะแนวการศึกษา หรือจบสาขาอื่นได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการให้ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนวิชาแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

2. **คุณลักษณะครูแนะแนว** หมายถึง ลักษณะ และพฤติกรรมที่ดีที่ทำให้บุคลากรแนะแนวปฏิบัติงานแนะแนวได้สำเร็จ และบรรลุผลสมฤทธิ์ของหน่วยงาน ประกอบด้วย 5 ด้านประกอบด้วย

2.1 **ด้านบุคลิกลักษณะ** หมายถึง ครูแนะแนวที่มีบุคลิภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ใจเย็น สุขุม มีบุคลิภาพดีท่าทางแคล่วคล่องว่องไว มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีสุขภาพภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี มีเหตุผล และมีความรอบคอบ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่ติดต่อ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความขยันขันแข็ง อุทิศตนในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความเป็นภาวะผู้นำ

2.2 **ด้านมนุษยสัมพันธ์** หมายถึง ครูแนะแนวที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง มีความคิดเชิงบวก และความคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่เสมอ มีศิลปะในการพูด ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบต่อความต้องการ และความรู้สึกของคนอื่น และเป็นนักฟังที่ดี

2.3 **ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ** หมายถึง ครูแนะแนว ที่ยึดมั่น และปฏิบัติในจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด มีความรัก มีความศรัทธาในวิชาชีพ เสียสละ มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่นมี ความซื่อสัตย์ รักษาความลับได้ดี และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ อุทิศเวลาให้งาน ให้บริการด้วยความจริงใจ รักษาทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของส่วนรวม และมีความสนใจเกี่ยวกับการแนะแนวอย่างแท้จริง

2.4 ด้านความสนใจในตัวนักเรียน หมายถึง ครูแนะแนวที่สนใจในความเป็นอยู่ของนักเรียน สนใจปัญหาของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา เชื่อ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิส่วนบุคคล

2.5 ด้านการพัฒนาตนเอง หมายถึง ครูแนะแนวที่มีความสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้ อยู่เสมอ พร้อมทั้งจะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ มีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง มีความสนใจเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม

3. การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 30 โรงเรียน แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

3.1 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนว ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

3.2 สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนว ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

4. แนวทางการพัฒนาครูแนะแนว หมายถึง แนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวโดยการพัฒนาคุณลักษณะของตัวเอง การกระตุ้นส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีที่จะทำให้บุคลากรแนะแนวปฏิบัติงานแนะแนวได้สำเร็จ และบรรลุผลสมฤทธิ์ของหน่วยงาน

5. สหวิทยาเขต หมายถึง การแบ่งกลุ่มโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรจำนวน 30 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 สหวิทยาเขต ประกอบด้วย สหเขตเมืองพิจิตร จำนวน 6 โรงเรียน สหวิทยาเขตสามง่าม จำนวน 8 โรงเรียน สหวิทยาเขตตะพานหิน จำนวน 7 โรงเรียน และ สหวิทยาเขตบางมูลนาก จำนวน 8 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ
ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัย
ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร
 - 2.1 ความหมายการพัฒนาบุคลากร
 - 2.2 ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนว
 - 3.1 ความหมายของการแนะแนว
 - 3.2 ความสำคัญของการแนะแนว
 - 3.3 ขอบข่ายงานแนะแนว
 - 3.4 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว
 - 3.5 คุณลักษณะของครูแนะแนว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 4.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 4.2 ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น
 - 4.3 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา มีนักวิชาการได้เสนอความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้
 ศิลป์ชัย อ่องตระกูล (2552, น. 8) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่ม บุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

ภารุจีญ์ เจริญเผ่า (2554, น. 14) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาชั้นพื้นฐานดำเนินการ ภายใต้ภารกิจหลักของผู้บริหาร โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

พิพัฒน์ ภู่วิทยา (2555, น. 13) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ธิดิยา ไชยสร (2556, น. 31) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน ให้ตรงกับความต้องการของสังคม

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมหรือใช้กระบวนการต่าง ๆ โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546, น. 42) ได้กล่าวว่า ความสำคัญในการบริหารการศึกษา คือ กระบวนการทำงานว่าจำเป็นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา เพราะในแต่ละระดับต่างก็มีบทบาทอำนาจหน้าที่ต่างกัน ระดับ กระทรวงจะกำหนดนโยบาย มาตรฐาน การประเมินผล การจัดการศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยปฏิบัติการระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการ ประสานงานทุกระดับ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, น. 32) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดี มีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สุขตา แดงสุวรรณ (2558, น. 12) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา การใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาสำคัญ เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาที่ดีจะทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ มีการดำเนินงานโดยผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการ ร่วมมือกันทำงานทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

สมาน รังสิโยภุชญ์ (2541, น. 80) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานดีขึ้นตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นหรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการ ที่จะสร้างเสริมและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติ และวิธีการในการทำงานอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

บรรยงค์ โตจินดา (2543, น.192) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1. การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์เพื่อเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับความต้องการ
2. การค้นหาวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างบรรยากาศในการทำงาน เพื่อกระตุ้นให้ทรัพยากรบุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
3. การสร้างบรรยากาศขององค์กรให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
4. การเพิ่มอัตราการใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเปลี่ยนค่านิยมให้ถูกต้องในเรื่องของความรับผิดชอบ สร้างจริยธรรมในอาชีพ สร้างความซื่อสัตย์ สร้างวินัย โดยเฉพาะวินัยแห่งตน

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2557, น. 208-209) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมความสามารถของบุคคล ตลอดจนการให้แนวความคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพที่ดีขึ้น

สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งจะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติของบุคลากรให้เป็นไปทางที่ดีขึ้น เพื่อให้บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้นปฏิบัติงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

มนูญ ไชยทองศรี (2544, น. 15) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงาน เพราะเป็นการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรให้ก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาดตนเอง และนำมาปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์

วินัย ดอนโคตรจันทร์ (2548, น. 19) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการทำให้บุคคลได้รับความรู้ ความสามารถ ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานทำให้หน่วยงานได้รับ ผลจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการลดความสิ้นเปลือง ที่จะเกิดขึ้นซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของหน่วยงาน

สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นวิธีการที่จะทำให้บุคลากรได้รับความรู้ ความชำนาญ และทักษะ เพิ่มขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การพัฒนาบุคลากร จะช่วยให้ตนเองก้าวหน้าในหน้าที่การงานแล้วยังทำให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายสูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนว

ความหมายของการแนะแนว

การแนะแนวเป็นการบริการด้านหนึ่งที่โรงเรียนต้องจัดขึ้นเพื่อบริการนักเรียนทุกคน โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ช่วยให้ผู้รู้จักตนเองอย่างแท้จริง เข้าใจ และสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ และเป็นพลเมืองที่ดีมีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไปได้ เช่น ตัดสินใจว่าศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใดหรือแก้ไขปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

วัชร ทรัพย์มี (2531, น. 1) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถทำงานเองได้ เป็นต้น ว่าตัดสินใจว่าศึกษาต่อด้านใด

ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตได้พัฒนาตนเองไปถึงขีดสุดในทุกด้าน

สุพิน ใจแก้ว (2563, น. 2) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีแบบแผน ขั้นตอน เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถคิด และตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2552, น. 36) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการของการผูกพันเพื่อพัฒนาชีวิตโดยการให้ความช่วยเหลือบุคคล เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด การแนะแนวส่วนใหญ่เป็นการแนะแนวในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาที่มุ่งให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555, น. 36) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดเป็นใช้ชีวิตเป็น สามารถตัดสินใจและวางแผนการศึกษา อาชีพ และปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สกล วรเจริญศรี (2556, น. 18) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องมีแบบแผนมีขั้นตอน เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้จัก และเข้าใจตนเองนำตนเองสร้างทางเลือกต่าง ๆ ด้วยตนเอง สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองสามารถดำเนินชีวิต และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้ตามอัตภาพแห่งตน อันนำไปสู่การปรับตัวในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

อชรา เอิบสุขสิริ (2556, น. 195) ได้กล่าวว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยบุคคลให้รู้จัก และเข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อม สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ และวางแผนชีวิตได้อย่างฉลาด โดยพัฒนาตนเองให้เต็มโตเต็มศักยภาพ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และมีคุณค่าต่อสังคม

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558, น. 4) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีหลักการว่าผู้แนะแนวเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง หรือชี้ช่องทางให้ผู้รับบริการได้คิดตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยความสมัครใจ อีกทั้งผู้แนะแนวจะใช้กลวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ ช่วยเหลือผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของตนเอง สามารถเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น. 3) ได้กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา มีเป้าหมายให้บุคคลรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่นสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างฉลาด มีเหตุผล รู้จักป้องกันปัญหา

Washington (1940) ได้กล่าวว่า การแนะแนว คือ บริการที่อยู่ในทุกด้าน เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ สุขภาพ ศิลธรรม สังคม หน้าที่ และส่วนตัว ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พยายามช่วยให้ปรับตัวและแก้ปัญหาต่างๆ จากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Carter V. Good (1945) ได้กล่าวว่า การแนะแนว คือ แบบของการช่วยเหลือที่เป็นระบบ นอกเหนือไปจากการสอนปกติ ที่ให้กับนักเรียน นักศึกษาหรือบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลเหล่านั้นสำรวจตนเอง และเกิดแนวทางการปฏิบัติในการดำรงชีวิต

Arthur J. Jones (1951) ได้กล่าวว่า การแนะแนว คือ การช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้ว่า เขาต้องการอะไร จะทำอย่างไร และจะทำให้จุดมุ่งหมายของเขาสมบูรณ์ได้อย่างไร ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ด้วยดี

สามารถสรุปได้ว่า การแนะแนว (Guidance) คือ กระบวนการช่วยให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจ และยอมรับตนเอง สามารถเลือกตัดสินใจ วางแผนชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยตนเอง ตลอดจนรู้จักสภาพแวดล้อม ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของการแนะแนว

พนม ลิ้มอารีย์ (2548, น. 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแนะแนวไว้ว่า ปัจจุบันการแนะแนวได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายเหมือนกันกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาคือการช่วยให้เยาวชนของชาติเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาในทุก ๆ ด้านมุ่งสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, น. 21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้ สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งในด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ครูเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

รันดร์ จุลทรัพย์ (2558, น.34 – 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนวมีบทบาทและมีความสำคัญเป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบันจนเป็นที่เข้าใจ และยอมรับกันโดยทั่วไป ในวงการศึกษามีการจัดบริการแนะแนวขึ้นในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และยังมีการแต่งตั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบทางด้านนี้โดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในด้านการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก่ที่เกิดขึ้น และให้การส่งเสริมพัฒนาเพื่อให้นักเรียน มีพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งความจำเป็น และความสำคัญของการแนะแนวมีหลายประการดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลง และความเจริญทางด้านการศึกษามีการแข่งขันกันมากขึ้น
2. ความจำเป็นทางด้านการเลือกอาชีพ
3. ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ ๆ
4. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว
5. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครองตามสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน
6. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม และความเชื่อทางศาสนา
7. ความต้องการในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นรินาถ แสนสา (2559, น.79) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแนะแนวในสถานศึกษาไว้ว่า เพื่อส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีพัฒนาการสมวัยทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคมเป็นคนดี คนเก่ง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เรียม ศรีทอง (2559, น.3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแนะแนวไว้ว่า

1. บริการแนะแนวมีความสำคัญต่อผู้เรียนในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมให้พร้อมที่จะพึ่งตนเอง สามารถปรับตัว สามารถพัฒนาทักษะพื้นฐาน การงานอาชีพตามวัย และสถานภาพของตน
2. บริการแนะแนวมีความสำคัญต่อผู้เรียนในด้านการป้องกันปัญหาของผู้เรียนทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับสังคม และปัญหาในการดำรงชีวิตต่างๆ
3. บริการแนะแนวช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถช่วยตนเอง แก้ไขปัญหาของตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้

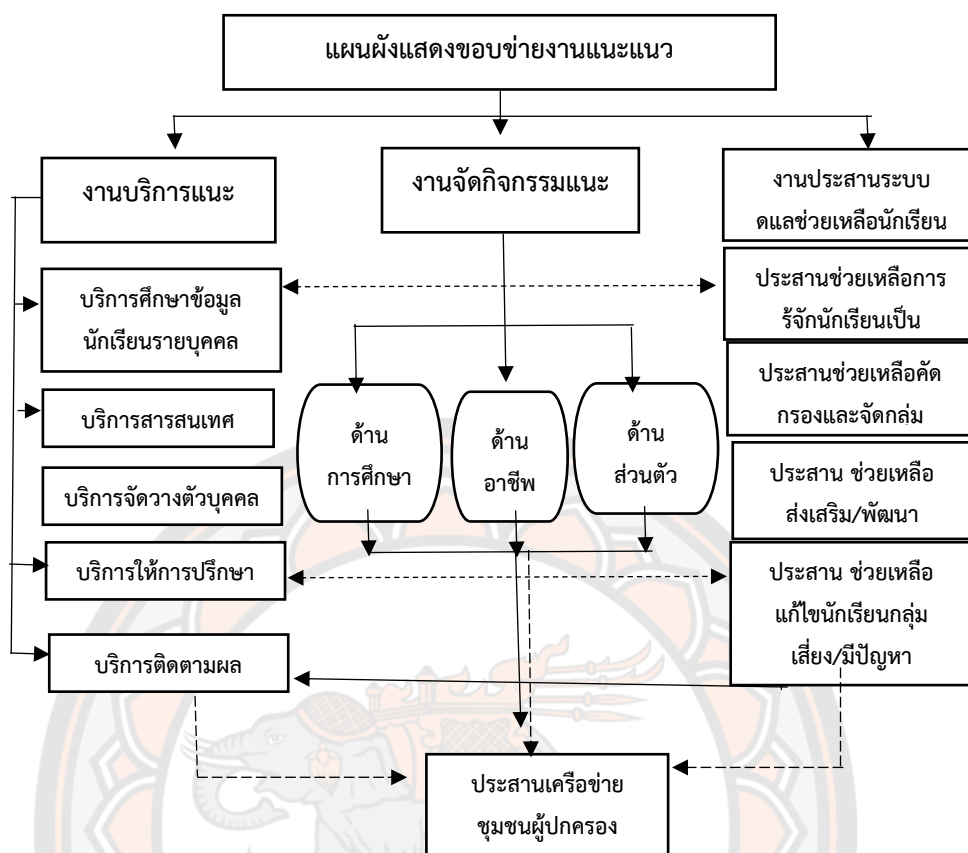
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (2561, น. 7-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานแนะแนวไว้ว่า งานแนะแนวจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในสถานศึกษา ในการช่วยเหลือนักเรียน ช่วยเหลือครู ช่วยเหลือผู้ปกครอง และช่วยโรงเรียน งานแนะแนวช่วยให้นักเรียนจักตนเองดีขึ้น และสามารถปรับปรุงตนเองในด้านการเรียน สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างฉลาด และมีเหตุผล ช่วยให้นักเรียนเข้าใจสาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ปัญหาเพื่อสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีจุดหมาย และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ช่วยให้ผู้ปกครองได้รับรู้ และเข้าใจสถานภาพทางการเรียนของบุตรหลานของท่าน ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ โอกาสที่บุตรหลานของท่านจะได้เรียนต่อหรือออกไปประกอบอาชีพ รับรู้และเข้าใจสภาพปัญหาของเด็กวัยรุ่นเพื่อให้ได้ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการปรับปรุงพฤติกรรมของบุตรหลานของท่านต่อไป และความสนใจของนักเรียน ช่วยลดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหานักเรียนเรียนไม่จบ หลักสูตร หรือปัญหางานแนะแนวยังช่วยโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ นักเรียนเรียนอ่อน หรือหนีเรียน

สามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของการแนะแนว คือ กิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน ให้รู้จักตนเอง การเปลี่ยนแปลงสังคมในยุคปัจจุบันนี้ก่อให้เกิดปัญหาที่มีผลต่อสภาพ จิตใจ สุขภาพ กาย การเรียนการทำงาน การแนะแนวจะช่วยให้ผู้รับบริการมองปัญหาอย่างละเอียด และถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุข

ขอบข่ายของงานแนะแนว

คมเพชร ฉัตรศุภกุล และคณะ (2555, น. 15) ได้กล่าวว่า การกำหนดขอบข่าย ของงานแนะแนวให้ชัดเจน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการงานแนะแนว ทำให้ผู้ปฏิบัติ มีทิศทางในการดำเนินงาน และการประสานงานกับระบบ และบุคคลต่างๆ ขอบข่ายงานแนะแนวที่แท้ ต้องเป็นไปตามศาสตร์ของการแนะแนว สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และบูรณาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น เนื้อแท้ของงานแนะแนวใน ปัจจุบัน มี 3 ด้าน คือ การจัดการบริการแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนว และการประสานกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งงานในแต่ละด้านมีภารกิจตามลักษณะงาน ซึ่งล้วนเชื่อมโยง เกี่ยวพันกัน อย่างกลมกลืน ดังแสดงด้วยภาพ 1

ภาพ 1 ขอบข่ายของงานแนะแนว

จากภาพขอบข่ายงานแนะแนวจะพบว่า งานแนะแนวมีขอบข่าย 3 ด้าน คือ งานบริการงานแนะแนว งานจัดกิจกรรมแนะแนว และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อธิบายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

1. งานบริการแนะแนว เป็นการจัดบริการตามศาสตร์ของการแนะแนว ซึ่งประกอบด้วย บริการหลักการบริการ ได้แก่ บริการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการให้การปรึกษา และบริการติดตามผล

2. งานจัดกิจกรรมแนะแนว เป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีขอบข่ายการจัดกิจกรรม 3 ด้าน คือ แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ และแนะแนวส่วนตัว และสังคม โดยในปัจจุบันมีการกำหนดจำนวนชั่วโมงให้โรงเรียนจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนในแต่ละระดับชั้นไว้อย่างชัดเจนในโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. งานประสานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการทำงานประสาน เอื้ออำนวย และช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่

3.1 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการกักตกรอง

3.3 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษาในการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน

3.4 การประสานช่วยเหลือครูที่ปรึกษา ในการช่วยเหลือแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา รวมถึงการรับการส่งต่อนักเรียนจากครูที่ปรึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 2) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวมีขอบข่าย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหา และใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน หรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียน หรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านอาชีพ ให้นักเรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้ และเข้าใจโลกของงานอาชีพ อย่างหลากหลายมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพที่ตนเองมีความถนัด และความสนใจ

3. ด้านส่วนตัวและสังคม ให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้และเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่นมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดี มีคุณภาพ มีทักษะชีวิต สามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สามารถสรุปได้ว่า ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนวมี 3 ด้านได้แก่

1. ด้านการเรียนหรือการศึกษา มีขอบข่ายงานตั้งแต่ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนการฝึกทักษะ หรือเทคนิคการเรียนที่มีประสิทธิภาพ นิสัยในการเรียน การวางแผนการเรียนที่ดี การรู้ช่องทางทางการศึกษา และเลือกทางศึกษาต่อ ตลอดทั้งการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ด้านอาชีพ มีขอบข่ายงานตั้งแต่ การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน และการประกอบอาชีพ การสร้างความตระหนัก รับรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของโลกอาชีพ และการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

3. ด้านส่วนตัวและสังคม มีขอบข่ายงานตั้งแต่ การรู้จัก เข้าใจตนเอง และผู้อื่น เห็นคุณค่าของผู้อื่น ครอบครั้ว สังคม รู้จักชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 11-12) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นที่ปรึกษา (Supervisor) แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค กระบวนการแนะแนวตามหลักจิตวิทยา และการแนะแนว ดังนี้

1.1 จุดประกายให้ครูทุกคนใช้กระบวนการแนะแนวพัฒนาจิตใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

1.2 เป็นแกนนำให้ความรู้ คำแนะนำแก่ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ด้วยวิธีที่ต่างๆ เช่น การใช้ระเบียบสะสม การสังเกต การสัมภาษณ์ การไปเยี่ยมบ้าน ฯลฯ

1.3 ให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการใช้เครื่องมือ การรู้จักและการคัดกรองผู้เรียน

1.4 เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.5 ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ลักษณะผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่างๆ และเสนอแนวทางในการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา

2. เป็นผู้ให้การศึกษา (Counselor) แก่ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มาขอรับบริการทั่วไป ทั้งด้านการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.1 ให้การศึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคม ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล

2.2 ให้การศึกษาเป็นรายบุคคล จัดทำกรณีศึกษา (Case study) และประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษา ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มพิเศษ หรือส่งต่อผู้เรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ

3. เป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นระบบเครือข่ายในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3.1 ประสานงานการจัดทำข้อมูลในการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน

3.2 ประสานงานความร่วมมือกับครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนความถนัด ความสนใจ และความสามารถ

3.3 ประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตามการพัฒนางาน

3.4 ประสานงานกับครูและผู้มีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงาน

4. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบกิจกรรมแนะแนวนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือ

4.1 ให้บริการต่างๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่างๆ ให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นการ

4.2 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหากรณีภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือ

4.3 ในกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ

4.4 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

4.5 อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

คุณลักษณะของครูแนะแนว

มาลินี จุฑาปะมา (2552, น. 159-161) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูแนะแนว โดยแยกได้ตามด้านคุณลักษณะ กำหนดเป็น ด้านคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่
2. มีความขยันขันแข็ง อุทิศสาหะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. อุทิศเวลาให้กับงาน และส่วนรวม
4. เห็นคุณค่าของงาน และมีความศรัทธาในการทำงาน
5. ให้บริการด้วยความจริงใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน
6. ปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกประเภท
7. มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ
8. สามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
9. ใจกว้างรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
10. ใจเย็น สุขุม รอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย
11. มีน้ำใจ เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
12. รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม
13. พิจารณาใคร่ครวญสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
14. รักษาความลับของผู้บริการ
15. ประหยัด รักษาทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของส่วนรวม
16. สนใจ ใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนางานแนะแนว
17. ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

วัฒนา พิชราวณิช (2542, น. 209-213) กล่าวถึง งานแนะแนวที่ดีและมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยผู้แนะแนวที่มีคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยประจำตัว (Personal Characteristics) ผู้แนะแนวต้องมีลักษณะนิสัยประจำตัว ดังนี้

- 1.1 เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์อันดีงาม สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย
- 1.2 เป็นบุคคลที่มีอัธยาศัยดี และมีความมั่นคงทางอารมณ์
- 1.3 เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 1.4 เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อว่าจะสามารถปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นได้

ตามที่ต้องการ

- 1.5 เป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ มีลักษณะเป็นกันเองกับผู้ที่มาติดต่อ
- 1.6 เป็นบุคคลที่ตั้งใจทำงาน ยินดีช่วยเหลืองานผู้อื่น แต่ไม่ใช่ก้าวก่ายงานของผู้อื่น
- 1.7 เป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหาโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย
- 1.8 เป็นบุคคลที่มีความ โอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณาอย่างแท้จริง
- 1.9 เป็นบุคคลที่เก็บความลับได้ดี มีสภาพจิตปกติ
2. บุคลิกภาพ (Personality) ผู้แนะแนวที่ดีต้องมีบุคลิกภาพ ดังนี้
 - 2.1 มีรูปร่างหน้าตาดี ผู้ที่พบเห็นมีความพอใจที่จะพูดจาด้วย
 - 2.2 มีท่าทางแคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า
 - 2.3 มีกิจกรรมร่าเริงเรียบร้อย สุภาพ ไม่หยาบคาย
 - 2.4 มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่บูดบึ้ง หรือโกรธบ่อย ๆ
 - 2.5 มีสุขภาพจิตดี มีความสำเร็จในชีวิตมาแล้ว
 - 2.6 ไม่เป็นบุคคลที่มีร่างกายพิการ หรือมีปมด้อย
 - 2.7 มีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด
3. ความสนใจ (Interests) ผู้แนะแนวควรมีความสนใจต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 มีความสนใจเกี่ยวกับการแนะแนวอย่างแท้จริง
 - 3.2 มีความสนใจในการปฏิบัติงาน
 - 3.3 มีความสนใจในความเป็นอยู่และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน สนใจต่อสภาพทุกข์สุขของนักเรียน
 - 3.4 มีความสนใจในปัญหาของนักเรียน สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
 - 3.5 มีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผลของพฤติกรรม
 - 3.6 มีความสนใจที่จะไฝหาความรู้อยู่เสมอ
 - 3.7 มีความสนใจที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่แปลก
 - 3.8 มีความสนใจเกี่ยวกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ
 - 3.9 มีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับข้อบ่งชี้และความสามารถของตนเอง และเด็ก
 - 3.10 มีความสนใจเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการที่จะพัฒนาการแนะแนวให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

อุไร สุมาริธรรม (2542, น. 197-198) ได้กล่าวว่า ครูแนะแนวเป็นผู้มีบทบาทหลักในการดำเนินงานบริการแนะแนวในโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการทางวิชาชีพแนะแนวโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. มีจิตใจอยากทำงานกับผู้อื่น มีความจริงใจไม่เสแสร้ง เคารพในสิทธิ
2. มีความสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดี
3. มีอารมณ์มั่นคงและมีอารมณ์ขัน
4. มีสุขภาพแข็งแรงและสุขภาพจิตดี
5. มีบุคลิกภาพดี นักเรียนอยากเข้าใกล้ และนักเรียนไว้วางใจ
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
8. ไวต่อความต้องการและความรู้สึกของคนอื่น สามารถเข้าใจความรู้สึก
9. สามารถเก็บความลับของผู้อื่นได้

พนมไพร ไชยงค์ (2542, น. 311-312) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะครูแนะแนว ว่าครูแนะแนวมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งการทำให้ได้มีประสิทธิภาพจะต้องประสานงานกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนั้นผู้ทำจึงควรมีคุณลักษณะพิเศษ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบุคลิกลักษณะ บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของครูแนะแนว ที่สำคัญ มีดังนี้
 - 1.1 ความมีเหตุผลและมีความรอบ
 - 1.2 มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 1.3 มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง
 - 1.4 ใจดี มีเมตตา ทำที่เป็นมิตร และชอบช่วยเหลือผู้อื่น
 - 1.5 เก็บความลับได้ดี
2. ด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์
 - 2.1 มีความสนใจเรื่องการแนะแนว
 - 2.2 มีความสนใจในทุกข์สุขของนักเรียนเป็นผู้เข้าใจนักเรียน
 - 2.3 มีความสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย
 - 2.4 ไวต่อความต้องการ และความรู้สึกของคนอื่นสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิด
 - 2.5 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและสุขภาพจิตดี
 - 2.6 มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความสุขุมรอบคอบ

พนม ลัมอารีย์ (2548, น. 267) ได้กล่าวว่า แนะแนวเป็นวิชาชีพ ซึ่งผู้ที่ประกอบวิชาชีพนี้จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา ฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ จึงจะสามารถทำงานแนะแนวให้บังเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งกำหนดเป็นคุณลักษณะประกอบด้วย

1. มีความสนใจเรื่องการแนะแนว
2. มีความสนใจในทุกข์สุขของนักเรียน เป็นผู้เข้าใจนักเรียน

3. มีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทนต่อเหตุการณ์เสมอ
4. ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม เช่น ยุติธรรม มีขันติ มีความจริงใจ รักษาความลับและไว้วางใจได้
5. มีความสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย
6. มีบุคลิกภาพดี เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่ติดต่อด้านนักเรียนอยากเข้าใกล้

และเกิดความไว้วางใจ

7. ไวต่อความต้องการ และความรู้สึกของคนอื่น สามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
8. มีศิลปะในการพูด การฟัง อันจะทำให้การแนะนำบรรลุผลตามความมุ่งหมาย
9. มีสุขภาพแข็งแรงและสุขภาพจิตดี
10. มีอารมณ์มั่นคงและมีอารมณ์ขัน
11. มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
12. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสุขรอบครอบ

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2549, น. 50) ได้กล่าว องค์ประกอบของคุณลักษณะของครูแนะแนวประกอบด้วย

1. มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่
2. มีความขยันขันแข็ง อุทิศเวลาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. อุทิศเวลาให้กับงาน และส่วนรวม
4. เห็นคุณค่าของงาน และมีความศรัทธาในการทำงาน
5. ให้บริการด้วยความจริงใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน
6. ปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกประเภท
7. มีความคล่องตัวในการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ
8. สามารถสื่อสารได้ทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
9. ใจกว้าง รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
10. ใจเย็น สุขุม รอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย
11. มีน้ำใจ เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
12. รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม
13. รักษาความลับของผู้รับบริการ
14. ประหยัด รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม
15. สนใจ ใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนางานแนะแนว
16. ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ทั้งในและนอกหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช (2560, น. 2-12) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของครูแนะแนว หมายถึง ลักษณะ และพฤติกรรมที่ดีที่ทำให้บุคลากรแนะแนว ปฏิบัติงานแนะแนวได้สำเร็จ และบรรลุผลสมฤทธิ์ของหน่วยงาน ประกอบด้วย

1. มีบุคลิกภาพทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่พึงประสงค์สำหรับการเป็นครูแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

2. มีภาวะผู้นำ

3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

4. มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างเหมาะสม

5. เห็นคุณค่าและศรัทธาในงานการให้บริการแนะแนว

6. ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล และยอมรับทั้งในส่วนตัว และส่วนบกพร่อง

7. มีความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานการให้บริการแนะแนว

8. มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่

9. มีความเมตตา และชอบช่วยเหลือผู้อื่น

10. ยินดีอุทิศเวลาให้งานและส่วนรวมอย่างเต็มที่ และเต็มกำลังความสามารถ

11. รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นกลางโดยไม่เกิดอารมณ์ร่วมจนเกินกว่าเหตุ

12. หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

13. มีความสุขุมรอบคอบ และไม่อ่อนไหวง่าย

14. รักษาความลับได้เป็นอย่างดี

15. ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม และจรรยาวิชาชีพแนะแนว

อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562, น. 41) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูแนะแนวที่ดี ได้แก่

1. ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น

2. มีความมั่นคงทางอารมณ์

3. สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน

4. ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

5. มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในวิชาชีพ

6. มีคุณธรรม ความเสียสละ มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น

7. เห็นความสำคัญของงานแนะแนว

8. ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

9. สามารถเก็บความลับของผู้อื่นได้

10. มีวิสัยทัศน์เปิดกว้างพร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลง

11. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

12. มีความซื่อสัตย์ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน

13. ยึดถือผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช (2563, น. 4-29) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะ ที่จำเป็นของครูแนะแนวมีเอกลักษณ์ในตนเองที่แตกต่างจากบุคลิกลักษณะของครูทั่วไป โดยคุณลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย

1. เคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกชนชั้นวรรณะในการปฏิบัติตน ไม่ตัดสินคุณค่าของบุคคลด้วยสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างไม่เคลือบแคลงสงสัย

2. มีใจรักงานบริการ สามารถให้การบริการงานแนะแนวด้วยความมุ่งมั่น พุ่มเท เสียสละ และเต็มใจให้บริการ โดยไม่คิดว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ แต่ปฏิบัติงานด้วยความสุข ทำงานแนะแนวด้วยความสนุกในการทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวมีความกระตือรือร้นในการเป็นผู้ให้บริการ

3. ต้องเป็นผู้ที่รักษาความลับได้ดีและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นหลัก ไม่เปิดเผยความลับของผู้รับบริการให้ผู้อื่นรับรู้

4. ไม่ยึดติดความเป็นตัวตนของตนเอง ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นใหญ่ รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น กล้าคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เพราะงานแนะแนว คือ การชี้แนะให้ผู้รับบริการเห็นทางเลือกแล้วตัดสินใจด้วยตนเอง

5. มีความเมตตากรุณา และการให้อภัยเป็นที่ตั้งในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านชีวิตส่วนตัว หากครูแนะแนวไม่มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์หรือผู้รับบริการการดำเนินงานจะไม่ราบรื่น เนื่องจากผู้รับบริการเกิดความไม่ไว้วางใจ หรืออยากเข้ามาใช้บริการ

6. ยึดมั่น และปฏิบัติในจรรยาบรรณวิชาชีพการแนะแนวอย่างเคร่งครัด มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพการแนะแนวอย่างจริงใจ เต็มใจ

7. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความคิดเชิงบวก และความคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่เสมอ

8. มีบุคลิกลักษณะท่าทางในการแสดงออกด้วยความแจ่มใส ร่าเริง ความเป็นมิตรอบอุ่นจริงใจ มีการแสดงออกทางสีหน้าด้วยการมีรอยยิ้มให้แก่ผู้พบเห็น และเป็นผู้มีอารมณ์ขันเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจ กล้าที่จะเข้ามาซักถาม และขอปรึกษา มีการแต่งกายที่เหมาะสมสุภาพเรียบร้อย

9. มีความมุ่งมั่นพยายาม มุ่งมั่น และมีความอดทนสูง ไม่ท้อแท้ท้อถอยเมื่อต้องเผชิญปัญหาอุปสรรคมีความสามารถในการสร้างกำลังใจให้กับตนเอง และผู้อื่น

10. เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้อยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งในการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานแนะแนวให้มีความเจริญก้าวหน้า มีการคิดค้น และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อการพัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ

จากการศึกษาคุณลักษณะของครูแนะแนวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ และจัดกลุ่มคุณลักษณะของครูแนะแนว ออกเป็น 5 ด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะครูแนะแนว

คุณลักษณะของครูแนะแนว	นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา								สรุป คุณลักษณะ
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมสาร (2563)	อมรินทร์ สารเลื้อแก้ว (2562)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมสาร (2560)	มาลินี จุฑาโพบา (2552)	สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2549)	พนม ลิมอารีย์ (2548)	วัฒนา พัชรานิช (2542)	อุไร สุเมธีธรรม (2542)	
1. มีบุคลิกภาพทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่พึงประสงค์สำหรับการเป็นครูแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ			✓						ด้านบุคลิกภาพ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างเหมาะสม			✓			✓	✓	✓	
3. ใจเย็น สุขุม มีเหตุผล รอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย			✓	✓	✓	✓		✓	
4. มีบุคลิกภาพดี เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่ติดต่อด้วย นักเรียนอยากเข้าใกล้ และเกิดความไว้วางใจ	✓					✓	✓	✓	
5. บุคลิกภาพ							✓		
5.1 มีรูปร่างหน้าตาดี ผู้ที่พบเห็นมีความพอใจที่จะพูดจาด้วย									
5.2 มีท่าทางแคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า							✓		
5.3 มีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพ ไม่หยาบคาย							✓		
5.4 มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่บูดบึ้ง หรือโกรธบ่อย ๆ							✓		
5.5 มีสุขภาพภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี มีความสำเร็จในชีวิตมาแล้ว						✓	✓	✓	

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูแนะแนว	นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา								สรุป คุณลักษณะ
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2563)	อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2560)	มาลินี จุฑาปะมา (2552)	สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย(2549)	พนม ลั่นเอารีย์ (2548)	วัฒนา พัทธราวิช (2542)	อุไร สุมาธิธรรม (2542)	พนมไพร ไชยวงศ์ (2542)
5.6 ไม่เป็นบุคคลที่มีร่างกายพิการหรือมีปมด้อย							✓		ด้านบุคลิกภาพ
6. ความมีเหตุผลและมีความรอบครอบ				✓					
7. มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
8. มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง								✓	
9. ใจดี มีน้ำใจ มีเมตตา ทำที่เป็นมิตรและชอบช่วยเหลือผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓			✓	
10. มีความมั่นคงทางอารมณ์		✓				✓	✓	✓	
11. รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม			✓	✓	✓				
12. เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน							✓		
13. เป็นบุคคลที่มีความ โอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณาอย่างแท้จริง							✓		
14. มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่			✓	✓	✓				
15. มีความขยันขันแข็งอดทนในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				✓	✓				
16. มีภาวะผู้นำ			✓						

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูแนะแนว	นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา							สรุป คุณลักษณะ
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2563)	อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2560)	มาลินี จุฑาปะมา (2552)	สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย(2549)	พนม ลิมอารีย์ (2548)	วัฒนา พงษ์ราวนิช (2542)	
1. มีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด						✓		ด้าน มนุษย- สัมพันธ์
2. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีเป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความคิดเชิงบวก และความคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่เสมอ	✓		✓					
3. ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น		✓						
4. มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ				✓	✓			
5. ปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น และคนทุกประเภท				✓	✓		✓ ✓ ✓	
6. สามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน				✓	✓			
7. ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม				✓	✓			
8. ไวต่อความต้องการและความรู้สึกของคนอื่น และสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น						✓	✓ ✓	
9. เป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหาโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย							✓	

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูแนะแนว	นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา								สรุป คุณลักษณะ	
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2563)	อมรรตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2560)	มลิณี จุโฑปะมา (2552)	สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย(2549)	พนม ลิ้มอารีย์ (2548)	วัฒนา พัทธาวินิจ (2542)	อุไร สุมาวัชรธรรม (2542)	พนมไพร ไชยวงศ์ (2542)	
1. ยึดมั่น และปฏิบัติในจรรยาบรรณวิชาชีพ การแนะแนวอย่างเคร่งครัด มีความรัก มีความ ศรัทธาในวิชาชีพการแนะแนวอย่างจริงจัง เต็มใจ	✓	✓	✓	✓	✓					ด้าน คุณธรรม และ จรรยา บรรณ วิชาชีพ
2. ความเสียสละ มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น		✓								
3. มีความซื่อสัตย์ และให้เกียรติซึ่งกัน และกัน		✓								
4. รักษาความลับได้ดี และคำนึงถึงประโยชน์ ของผู้รับบริการ	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	
5. อุทิศเวลาให้งานและส่วนรวมอย่างเต็มที่ และเต็มกำลังความสามารถ			✓	✓	✓					
6. ให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน	✓		✓	✓	✓					
7. ประหยัด รักษาทรัพย์สิน และผลประโยชน์ ของส่วนรวม				✓	✓					
8. มีความสนใจเกี่ยวกับการแนะแนว อย่างแท้จริง						✓	✓			
9. มีความสนใจในการปฏิบัติงาน							✓			

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูแนะแนว	นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา								สรุป คุณลักษณะ	
	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2563)	อมรินทร์ สารเถื่อนแก้ว (2562)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2560)	มาลีณี จุฬาประชา (2552)	สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย(2549)	พนม ลิมอารีย์ (2548)	วัฒนา พัชรานิช (2542)	อุไร สุมาสิริธรรม (2542)	พนมไพร ไชยวงศ์ (2542)	
1. มีความสนใจในปัญหาของนักเรียน สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา							✓			ด้านความ สนใจ ในตัว นักเรียน
2. มีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อและยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล			✓				✓			
3. เคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม และยอมรับในความแตกต่าง	✓						✓			
1. มีความสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ	✓	✓	✓				✓			ด้าน การพัฒนา ตนเอง
2. มีความสนใจที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ							✓			
3. มีความสนใจเกี่ยวกับสภาพของสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ							✓			
4. มีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับขอบข่าย และความสามารถของตนเอง							✓			
5. มีความสนใจเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการที่จะพัฒนาการแนะแนว ให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป				✓	✓		✓			
6. มีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันท่วงทีเหตุการณ์เสมอ							✓			

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คุณสมบัติของครูแนะแนว ผู้วิจัยได้นำมาจัดกลุ่ม โดยใช้หลักวิธีการวิเคราะห์กลุ่ม (Cluster Analysis) และกำหนดเป็นคุณลักษณะของครูแนะแนว 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความสนใจในตัวนักเรียน และด้านการพัฒนาตนเอง โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลิกลักษณะ หมายถึง ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่พึงประสงค์สำหรับการเป็นครูแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ใจเย็น สุขุม มีเหตุผล รอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย มีบุคลิกภาพดีท่าทางแคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่บูดบึ้ง หรือโกรธบ่อย ๆ มีสุขภาพภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี มีความสำเร็จในชีวิตมาแล้ว เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่ติดต่อด้วย นักเรียนอยากเข้าใกล้ และเกิดความไว้วางใจ มีความมีเหตุผลและมีความรอบคอบ มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง ใจดี มีน้ำใจ มีเมตตา โอบอ้อมอารี ทำที่เป็นมิตร และชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์ รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อดสาหะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความเป็นภาวะผู้นำ

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ครูแนะแนวที่มี มนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความคิดเชิงบวก และความคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่เสมอ มีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับ คนทุกประเภท มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ สามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม รับผิดชอบต่อความต้องการ และความรู้สึกรของผู้อื่น และสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหาโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

3. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง ครูแนะแนว ที่ยึดมั่นและปฏิบัติในจรรยาบรรณวิชาชีพการแนะแนวอย่างเคร่งครัด มีความรัก มีความศรัทธาในวิชาชีพการแนะแนวอย่างจริงใจ เต็มใจ ความเสียสละ มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน รักษาความลับได้ดี และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ อุทิศเวลาให้งานและส่วนรวมอย่างเต็มที่และเต็มกำลังความสามารถ ให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน ประหยัด ร่วมถึงรักษาทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของส่วนรวม มีความสนใจในการปฏิบัติงาน และมีความสนใจเกี่ยวกับการแนะแนวอย่างแท้จริง

4. ด้านความสนใจในตัวนักเรียน หมายถึง ครูแนะแนวที่สนใจในความเป็นอยู่และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน สนใจต่อสภาพทุกข์สุขของนักเรียน ปัญหาของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือใน

การแก้ปัญหา สนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม

5. ด้านการพัฒนาตนเอง หมายถึง ครูแนะแนวที่มีความสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ พร้อมทั้งจะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ มีความสนใจเกี่ยวกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อยู่เสมอ มีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ และความสามารถของ ความสนใจเกี่ยวกับ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการที่จะพัฒนาการแนะแนวให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป และมีความรู้เกี่ยวกับ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันท่วงทีเหตุการณ์เสมอ

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2558, น. 62) ได้กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็นจริงโดย ระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใดจากนั้น นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมิน และสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา หรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ และเปลี่ยนแปลงทางบวก

Wikin (1984 อ้างถึงใน ศศิธร จันทรโฑร 2561, น. 74) ได้กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับ สภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (outcome gaps) จากนั้นมีการ จัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้นแล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

Mckillip (1987 อ้างถึงใน พัทรี บุญคง, 2559, หน้า 55) ได้กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น คือ การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ และพยายามหาหนทาง ในการแก้ไขปัญหา ความหมายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ 4 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการจำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล
2. ความต้องการจำเป็นเรื่องเฉพาะของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
3. ความต้องการจำเป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ
4. ความต้องการจำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทาง

ในการแก้ปัญหา

สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์กับสภาพปัจจุบัน จากนั้นนำมาจัดลำดับความสำคัญของความแตกต่าง แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

มีนักการศึกษาจัดประเภทของความต้องการจำเป็นไว้หลากหลาย โดยรายละเอียดของประเภทความต้องการจำเป็นมีดังต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558, หน้า 47-54)

1. การจัดประเภทตามช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานองค์กรความต้องการจำเป็นสามารถจำแนกตามช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานขององค์กร ได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทเตรียมการ (preparatory type) ซึ่งดำเนินการเมื่อจะวางแผนงานหรือผลผลิต และประเภทย้อนหลัง (retrospective type) ดำเนินการเมื่อมีการนำไปปฏิบัติ และเกิดผลแล้ว

2. การจัดประเภทตามวิธีการประเมินการจำแนกความต้องการจำเป็นตามวิธีการประเมินแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ความต้องการจำเป็นปทัสถาน (normative needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่เปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่จริงกับมาตรฐาน (standard)

2) ความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (perceived needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่กำหนดหรือนิยามโดยในทัศนะของผู้ถูกประเมิน

3) ความต้องการจำเป็นที่แสดงออก (expressed needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่แสดงด้วยจำนวนของกลุ่มที่ต้องการได้รับการอย่างแท้จริง

4) ความต้องการจำเป็นเชิงสัมพัทธ์ (relative needs) เป็นความต้องการจำเป็นตามที่ได้จากความแตกต่างของบริการที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ที่ต่างกัน เน้นที่ความแตกต่างระหว่างกลุ่มหรือพื้นที่ไม่ใช่ความแตกต่างจากมาตรฐานที่ควรจะเป็น

3. การจัดประเภทตามแนวคิดความขาดแคลนหรือการแก้ปัญหาการจำแนกความต้องการจำเป็นตามแนวความคิดเชิงเหตุและผลออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับผลงาน หรือความสามารถในการปฏิบัติงาน (performance needs) และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสิ่งทดลอง (treatment needs) ตัวอย่างเช่น นักเรียนคนหนึ่งมีความต้องการจำเป็นด้านการอ่านเป็นการกล่าวถึงความต้องการจำเป็นด้านผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน แสดงว่า นักเรียนยังมีความสามารถในการอ่านในระดับที่ไม่น่าพอใจ กล่าวได้ว่า นักเรียนมีความต้องการจำเป็นด้านการสอนการอ่าน เป็นการกล่าวถึงความต้องการจำเป็นด้านสิ่งทดลอง หมายถึง ความต้องการวิธีการที่จะทำให้เด็กอ่านออก เป็นต้น

4. การจัดประเภทตามผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

4.1 ระดับกลาง (middle) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับปัจจัยป้อน (inputs) และกระบวนการหรือวิธีการ (processes) และผลผลิตที่เกิดขึ้นโดยทันที (Immediate products)

4.2 ระดับรวบยอด (comprehensive) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับผลิตผล (outputs) หรือบริการ (services) เป็นความต้องการจำเป็นระดับองค์กร โดยรวมความต้องการจำเป็นระดับกลางไว้ด้วย

4.3 ระดับกลยุทธ์ (strategic) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นระดับองค์กรรวม (holistic level) โดยรวมความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวกับผลิตผล (outputs) ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นรวบยอดและผลลัพธ์ (outcomes) ซึ่งองค์กรได้ให้บริการที่ส่งผลกระทบต่อสังคม

อย่างไรก็ตาม มีการจำแนกความต้องการจำเป็นใหม่ตามแนวคิดเชิงระบบได้มีการจำแนกความต้องการจำเป็นใหม่ตามแนวคิดเชิงระบบได้ 4 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (input needs) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (process needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (outcome needs) ความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (solution needs) ซึ่ง ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ถือเป็น "ความต้องการจำเป็นที่แท้จริง" (needs) ส่วนความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและกระบวนการถือเป็น "ความต้องการจำเป็นเทียม" (quasi-needs) โดยมีรายละเอียดความต้องการจำเป็นที่แท้จริง (needs) ความต้องการจำเป็นนี้ยังมีการจำแนกเป็น 1) ความต้องการจำเป็นระดับจุลภาค เน้นการวัดผลผลิต 2) ความต้องการจำเป็นระดับมหัพภาค เน้นการวัดผลิตผล และ 3) ความต้องการจำเป็นระดับเมกะ เน้นการวัดผลลัพธ์โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นด้านผลผลิต (product gap) ผลิตผล (output gap) และผลลัพธ์ก็ (outcome gap)

ความต้องการจำเป็นเทียม (quasi-needs) ความต้องการจำเป็นจำแนกเป็นความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการและปัจจัย โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นด้านกระบวนการ (process gap) และด้านปัจจัย (input gap)

5. การจัดประเภทตามลักษณะของข้อมูลความต้องการจำเป็นสามารถจำแนกตามลักษณะข้อมูลได้เป็น 2 ประเภท คือความจำเป็นเชิงปริมาณ (quantitative needs) และความต้องการจำเป็นเชิงคุณภาพ (qualitative needs) ความต้องการเชิงคุณภาพสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มคนจำนวนน้อย สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายไม่มากนักเท่าความต้องการจำเป็นเชิงปริมาณซึ่งเก็บข้อมูลในวงกว้าง แต่มีข้อดีที่สามารถสรุปอ้างอิงผลการประเมินไปยังประชากรได้ดีกว่าการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากคนกลุ่มเล็ก

6. การจัดประเภทตามแหล่งที่มาของข้อมูลความต้องการจำเป็นประเภทนี้ จำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูลซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นจริง (actual หรือ true needs) กับความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (perceive needs) การประเมินความต้องการจำเป็นส่วนใหญ่ใช้การประเมินตามการรับรู้โดยอิงประสบการณ์ การสังเกต หรือความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการจำเป็น ความต้องการจำเป็นแบบนี้เรียกว่าความต้องการจำเป็นตามที่

รายงาน (reported needs) ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม การกำหนดความต้องการจำเป็นตามการรับรู้อาจไม่เป็นที่ยอมรับมากนักสำหรับนักวิจัยบางกลุ่มโดยเฉพาะถ้าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวกับตัวแปรเชิงปัญญา เช่น ความต้องการจำเป็นด้านความรู้ความสามารถ ไม่ควรวัดตามการรับรู้ แต่ควรวัดผ่านการทดสอบซึ่งจะเหมาะสมกว่า

7. การจัดประเภทตามองค์กรผู้รับหรือผู้ให้บริการความต้องการจำเป็นประเภทนี้ จำแนกความต้องการจำเป็นตามองค์กรผู้รับ และให้บริการออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ (primary needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (service receivers) หรือลูกค้า ในทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน ความต้องการจำเป็นระดับทุติยภูมิ (secondary needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (service providers) เช่น ความต้องการจำเป็นของบุคลากรในหน่วยงาน ความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร และความต้องการจำเป็นระดับตติยภูมิ (tertiary needs) เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากร และการแก้ไขปัญหา (resource solution) ซึ่งช่วยในการดำเนินงานของหน่วยงาน

8. การจัดประเภทตามสาระของความต้องการจำเป็นจำแนกความต้องการจำเป็นได้ 4 ประเภทดังนี้ 1) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับบทบาททั่วไปหรือบทบาทเฉพาะ (a general role - related needs หรือ role-specific needs) เป็นความต้องการจำเป็นทั่วไปที่เกิดขึ้นได้กับแต่ละหน้าที่ 2) ความต้องการเกี่ยวกับองค์กร (organization related - needs) เป็นความจำเป็นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบแต่อาจเกิดจากการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กร ทำให้ต้องมีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้เพิ่มขึ้น 3) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal needs) ความต้องการจำเป็นด้านการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานซึ่งถือว่าเป็นทักษะสำหรับบุคลากรทุกระดับ เพราะมีผลทำให้การทำงานในหน่วยงานมีความก้าวหน้าคล่องตัวขึ้น ความต้องการจำเป็นส่วนบุคคล (personal needs) เป็นความต้องการจำเป็นส่วนบุคคลซึ่งบางครั้งคนทั่วไปอาจคิดว่าไม่เกี่ยวกับสถาบันหรือองค์กร แต่โดยความเป็นจริงแล้วปัญหาส่วนตัวที่เกิดขึ้นกับบุคลากรอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานได้

9. การจัดประเภทตามขอบเขตของการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) มีกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือการระบุความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญที่สุด (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกของการแก้ไขปัญหา (needs solution) ดังนั้น ความต้องการจำเป็นสามารถจำแนกตามขอบเขตของการวิจัยได้ 3 กลุ่มขึ้นอยู่กับว่าผู้วิจัยจะต้องได้ข้อมูลประเภทใดส่วนใหญ่ดำเนินการกำหนดความต้องการจำเป็นแบบแรกคือการระบุความต้องการจำเป็น (needs) ไม่ได้ดำเนินการถึงขั้นการกำหนดสาเหตุของความต้องการจำเป็น และกำหนดวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

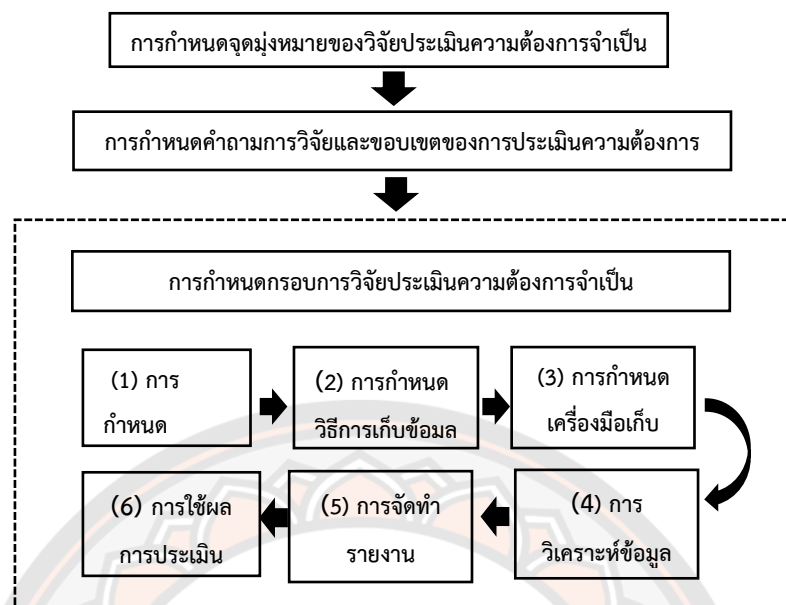
สุวิมล ว่องวาณิช (2558, น.105) ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะแรก เป็นระยะก่อนการประเมิน ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น และขั้นตอนการออกแบบการประเมิน เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภทขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนการดำเนินงานด้านทรัพยากร ค่าใช้จ่าย และเวลาในการดำเนินงาน

2. ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

3. ระยะที่สาม เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีกานำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผล หรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบกำหนดแนวทางแก้ไข เพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น การดำเนินงานในระยะที่สามซึ่งเกี่ยวกับการนำผลประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ประโยชน์นี้จะพบว่าการเสนอให้มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นโดยมิได้มีการดำเนินงานที่หยุดอยู่เพียงขั้นการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น แต่ต้องวางแผนว่าจะนำแนวทางที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นตามแนวคิดใหม่จึงเป็นการดำเนินงานที่ครบขั้นตอนของการวางแผนงานจนถึงขั้นการใช้ประโยชน์

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเป็นลำดับแรกในการประเมินความต้องการจำเป็นคือการกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น โดยอธิบายเหตุผลสำคัญที่ต้องทำการวิจัย ผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อจุดมุ่งหมายใด เพื่อคนกลุ่มใดจากนั้น กำหนดคำถามการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งคำถามจะช่วยในการกำหนดขอบเขตการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญทั้งจุดมุ่งหมายรวมถึงคำถามจะนำมาใช้ในการออกแบบกรอบการวิจัย ในการกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นต้องมีการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การกำหนดเครื่องมือเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำรายงาน และการใช้ผลการประเมิน สามารถแสดงดังภาพ 2

ภาพ 2 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ประวัติความเป็นมา

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 62 เขต คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 313/2564 สั ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ได้แต่งตั้งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คือ นายมานิตย์ นาคเมือง ผู้อำนวยการโรงเรียนพิจิตรพิทยาคม มาปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เป็นผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคนแรก ปัจจุบันมีนายปัญญา หาแก้ว ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร และเพื่อให้การขับเคลื่อนการบริหาร และจัดการการศึกษามัธยมศึกษา ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์สูงสุดของทางราชการเป็นสำคัญ ในส่วนของจังหวัดพิจิตรขึ้น โดยตั้งอยู่ ณ อาคารหลวงพ่อบุญอุปัถม์ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ดูแลบริการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 30 โรงเรียน แบ่งเป็น 4 สหวิทยาเขต ประกอบด้วย

1. สหเขตเมืองพิจิตร จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม โรงเรียนเมธีพิทยา โรงเรียนวังกรดพิทยา โรงเรียนวังทรายพูนวิทยา โรงเรียนสากเหล็กวิทยา โรงเรียนหัวดวงรัฐชนูปถัมภ์

2. สหวิทยาเขตสามง่าม จำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนกำแพงดินพิทยาคม โรงเรียนดงเสือเหลืองพิทยาคม โรงเรียนเนินปอรั้งนกขุทิศ โรงเรียนวชิรबारมีพิทยาคม โรงเรียนวังโมกข์พิทยาคม โรงเรียนสรรเพชรญอัญฐมาพิทยาคม โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม

3. สหวิทยาเขตตะพานหิน จำนวน 7 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา โรงเรียนตะพานหิน โรงเรียนดงเจริญพิทยาคม โรงเรียนทุ่งโพธิ์พิทยา โรงเรียนวังจี้ววิทยาคม โรงเรียนวังสำโรงวังหว่า โรงเรียนวันที่สถิตย์พิทยาคม

4. สหวิทยาเขตบางมูลนาก จำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนท่าเสาพิทยาคม โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม โรงเรียนพิบูลธรรมเวทวิทยา โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม โรงเรียนโพธิ์ธรรมสุวัฒน์ โรงเรียนวังตะกูราษฎร์อุทิศ โรงเรียนห้วยยาวพิทยาคม โรงเรียนแหลมรังวิทยาคม

วิสัยทัศน์ (vision)

องค์กรคุณภาพคู่คุณธรรม สู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย Organizational development with quality and morality towards international standard under Thai Cultural based

พันธกิจ (MISSION)

1. ส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้เพื่อความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

3. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ โดยให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

4. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาสู่ Thailand 4.0

เป้าหมาย (Goals)

1. ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 นำไปพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันสู่สากล
3. ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นมืออาชีพตามมาตรฐานตำแหน่ง
5. สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการสร้างจิตสำนึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยึดหลักธรรมาภิบาล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ในระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยใช้สหวิทยาเขตพื้นที่เป็นฐาน (Regional Area Based Management)

ค่านิยมองค์กร CHAMP

M = Moral การมีศีลธรรมและมีความซื่อสัตย์

A = Accountability ความรับผิดชอบ

S = Save ประหยัด

T = Team การทำงานเป็นทีม

E = Efficiency ประสิทธิภาพ

R = Relationship สัมพันธภาพ

คติพจน์ ยึดมั่นแจ่มใส รักใคร่ปรองดอง สนองบริการ รวดเร็วประสาน พัฒนางานเป็นระบบ

ตาราง 2 ข้อมูลครูสอน และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

โรงเรียน	สหวิทยาเขต	จบแนะแนว/ คน	ไม่ได้จบแนะ แนว/คน	รวม/คน
โรงเรียนกำแพงดินพิทยาคม	สามง่าม	1	0	1
โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา	ตะพานหิน	1	14	15
โรงเรียนดงเจริญพิทยาคม	ตะพานหิน	0	9	9
โรงเรียนดงเสือเหลืองพิทยาคม	สามง่าม	1	20	21
โรงเรียนตะพานหิน	ตะพานหิน	1	3	4
โรงเรียนท่าเสาพิทยาคม	บางมูลนาก	0	2	2
โรงเรียนทุ่งโพธิ์พิทยา	ตะพานหิน	0	6	6
โรงเรียนเนินปอรั้งนกขุทิศ	สามง่าม	0	1	1
โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม	บางมูลนาก	1	6	7
โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม	พิจิตร	1	0	4
โรงเรียนพิบูลธรรมเวทวิทยา	บางมูลนาก	0	2	2
โรงเรียนโพธิ์ไทรงามพิทยาคม	บางมูลนาก	1	5	6
โรงเรียนโพธิ์ธรรมสุวัฒน์	บางมูลนาก	0	34	34
โรงเรียนเมธีพิทยา	พิจิตร	1	1	1
โรงเรียนวชิรบำรุงพิทยาคม	สามง่าม	0	30	30
โรงเรียนวังโมกข์พิทยาคม	สามง่าม	1	2	3
โรงเรียนวังกรดพิทยา	พิจิตร	0	0	1
โรงเรียนวังจี้วพิทยาคม	ตะพานหิน	0	13	13
โรงเรียนวังตะกูราษฎร์อุทิศ	บางมูลนาก	1	3	3
โรงเรียนวังทรายพูนวิทยา	พิจิตร	0	12	12
โรงเรียนวังสำโรงวังหว่า	ตะพานหิน	0	0	11
โรงเรียนวันทีสถิตย์พิทยาคม	ตะพานหิน	0	12	12
โรงเรียนสรรเพชรอุทุมมาพิทยาคม	สามง่าม	0	9	9
โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	พิจิตร	4	4	4
โรงเรียนสากเหล็กวิทยา	พิจิตร	0	3	3
โรงเรียนสามง่ามชูปถัมภ์	สามง่าม	1	0	1

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	สหวิทยาเขต	จบแนะแนว/ คน	ไม่ได้จบแนะ แนว/คน	รวม/คน
โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม	สามง่าม	1	1	2
โรงเรียนห้วยยาวพิทยาคม	บางมูลนาก	1	0	1
โรงเรียนห้วยดงรัฐชนูปถัมภ์	พิจิตร	0	1	1
โรงเรียนแหลมวังพิทยาคม	บางมูลนาก	0	2	2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดิภาณูจน์ สลาหลง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาตนเอง ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการ และความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีค่าความสัมพันธ์ระดับสูงมาก เนื่องจากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษามีความ ต้องการในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งความต้องการในการพัฒนาตนเองจะประกอบด้วย การศึกษาต่อการศึกษา การเลื่อนขั้นวิทยฐานะ ที่มีอยู่ในปัจจุบันไปจนถึงอนาคตข้างหน้า

อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิจัยดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะ วิธีการพัฒนาสมรรถนะ และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะครูแนะแนว ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะองค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนว ประกอบด้วย การพัฒนาด้วยตนเอง การพัฒนาด้วยองค์กร และการพัฒนาด้วยเครือข่าย องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินความต้องการและออกแบบการพัฒนา ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการพัฒนา และสร้างเครือข่าย ขั้นตอนที่ 3 ติดตามและประเมินผล ขั้นตอนที่ 4 นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข ส่วนผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารมีความเห็นว่าในการนำรูปแบบไปใช้มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

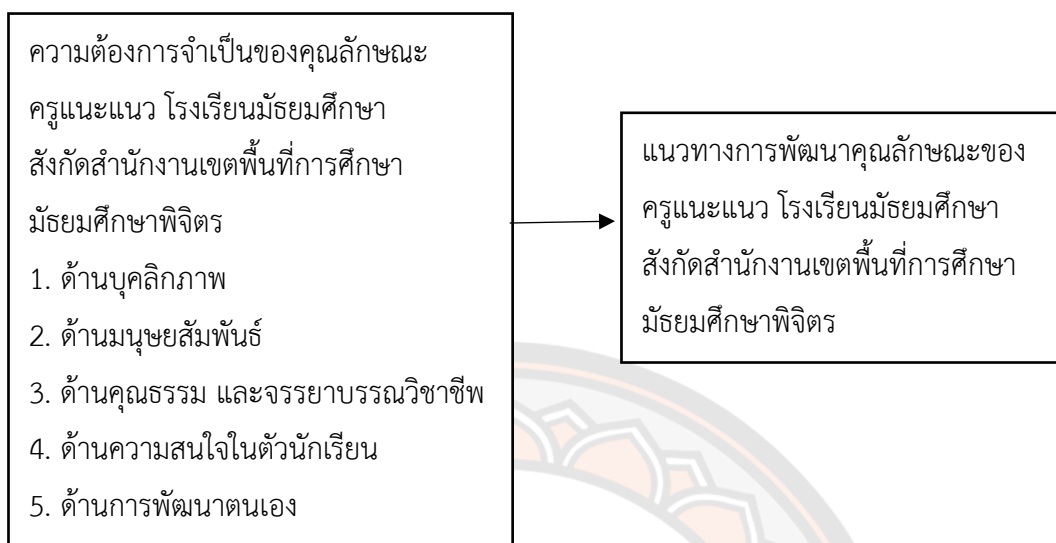
ศทวูฒิ ชันไซย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานกิจกรรมแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 114 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1. กิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา 2. กิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ และ 3. กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว และสังคม ส่วนแนวทางการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา ดังนี้ 1. กิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา ควรเพิ่มบุคลากรงานกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา 2. กิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ ควรเพิ่มบุคลากรงานกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ และ 3. กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ควรมีครูที่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา

ศณิศร์ จับจิตต์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีการดำเนินงานแนะแนวในทุกโรงเรียน รายการที่มีการดำเนินงานแนะแนวในระดับ ปฏิบัติมากที่สุด คือ โรงเรียนมีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ส่วนที่มีการดำเนินงานแนะแนวในระดับปฏิบัติน้อย คือ การจัดโครงการหางานให้นักเรียนเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน ส่วนแนวทางการส่งเสริมงานแนะแนวประกอบด้วยรายการปฏิบัติจำนวนทั้งสิ้น 30 รายการ ซึ่งจำแนกตามประเภทของการดำเนินงานแนะแนวทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนในการปฏิบัติงานแนะแนว มี 6 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ จัดทำโครงการแผนงานในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อระบุ ปัญหาการแนะแนวในโรงเรียน ด้านการจัดองค์การงานแนะแนว

มี 6 รายการรายการที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำแบบสำรวจความสนใจของนักเรียน ต่อกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียน ด้านการจัดเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงานแนะแนวมี 6 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมที่สุด คือสถานศึกษาส่งครูและบุคลากร ไปฝึกอบรมด้านจิตวิทยาการแนะแนวตามสถานที่ต่างๆ ด้านการอำนวยความสะดวกในการบริหารแนะแนวมี 6 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ การจัดอบรมในด้านการส่งเสริมความตระหนักถึงสำคัญของงาน แนะแนวด้านการติดตามและประเมินผล มี 6 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมที่สุดคือ สถานศึกษาจัดทำคำสั่งแต่งตั้งงานในการติดตามผลและประเมินผลที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยทุกรายการมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ทรงวุฒิ อยู่เอี่ยม และวรกร ทรัพย์วิระพรรณ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของครูแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตภาควันออก ผลการวิจัยพบว่า ครูแนะแนวมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับดี และ มีความสามารถในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้เรียนในระดับสูง ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับปานกลาง ($r = .67$) นอกจากนี้ยังพบว่า ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และความสามารถในการปฏิบัติงานของครูแนะแนว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจการศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตรมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร จำนวน 252 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตรจำนวน 30 โรงเรียน

2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตรจำนวน 155 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน สิริพร เขาวนชัย, 2561, น.62) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้สหวิทยาเขตเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร

สหวิทยาเขต	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สหวิทยาเขตปิจิตร	26	16
สหวิทยาเขตสามง่าม	67	41
สหวิทยาเขตตะพานหิน	70	43
สหวิทยาเขตบางมูลนาก	89	55
รวม	252	155

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อหาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ สหวิทยาเขต วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ชนิดตอบสนองรายการคู่ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 11 ข้อ
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 7 ข้อ
3. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านความสนใจตัวนักเรียน จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านการพัฒนาตนเอง จำนวน 5 ข้อ

โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบในส่วนมีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของคุณลักษณะของครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก ดังนี้

สภาพปัจจุบัน

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้าง และหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น และการประเมินความต้องการจำเป็น แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์สรุปเป็นภาพรวมเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย และได้องค์ประกอบของคุณลักษณะของครูแนะแนว

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านบุคลิกภาพ
- 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 3) ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 4) ด้านความสนใจในตัวนักเรียน
- 5) ด้านการพัฒนาตนเอง

3 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความสนใจในตัวนักเรียน และด้านการพัฒนาตนเอง

4 เขียนนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามและความเหมาะสมของภาษาแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

6.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรูประชีวิน อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารวิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

6.2 นางสาวเอมอร เสือปรังค์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับชำนาญการ โรงเรียนวันทีสถิตย์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

6.3 นางสุนีย์ พุทธา ครู สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ระดับชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

7 นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 มาใช้ ซึ่งปรากฏว่าได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ข น. 104)

8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try- Out) กับครูแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า อยู่ในระดับ 0.96 (รายละเอียดการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ง น. 107)

2.9 นำข้อมูลจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงครูผู้สอนแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 155 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน โดยดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนวโดยใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง แบบปรับปรุง (สุวิมล ว่องวาณิช, 2562, น. 279) ซึ่งเป็นการหาผลต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{PNI}_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D}$$

$\text{PNI}_{\text{modified}}$ หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง สภาพปัจจุบัน (Importance)

D หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ (Degree of success)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรในแต่ละด้านมาใช้ในการศึกษาแนวทาง โดยเลือกข้อรายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ในแต่ละด้านมากำหนดเป็นข้อคำถามในเครื่องมือ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้วิชาแนะแนว และพัฒนาครูแนะแนว จำนวน 4 คน

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในด้านการพัฒนางานแนะแนว และมีประสบการณ์การทำงาน ไม่น้อยกว่า 10 ปี คือ นายชัยชน หน่อมาก ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเขตรายพิบูลย์พิทยา

1.2 รองผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว และเป็นผู้สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนว มีประสบการณ์ด้านการแนะแนว ไม่น้อยกว่า 5 ปี คือ ดร.อมรรัตน์ สารเถื่อนแก้ว ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนสารวิทยา

1.3 ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ การจัดกิจกรรมแนะแนว และพัฒนาครูแนะแนว ในสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการแนะแนว ไม่น้อยกว่า 5 ปี คือ ดร. ชาญณรงค์ อินอิ้ว ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

1.4 ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการสอนแนะแนวในสถานศึกษา ที่ได้รับรางวัลการจัดการการแนะแนว รางวัลนักแนะแนวผู้อุทิศตนจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย และมีประสบการณ์การทำงานด้านการแนะแนว ไม่น้อยกว่า 5 ปี คือ นางอรสา ศิลปวรรณวิวัฒน์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 5 ด้าน รวมจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 1 ข้อ
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 1 ข้อ
3. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 1 ข้อ
4. ด้านความสนใจตัวนักเรียน จำนวน 1 ข้อ
5. ด้านการพัฒนาตนเอง จำนวน 1 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหา
2. ผู้วิจัยศึกษาผลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 แล้วพิจารณาเลือกด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้ง 5 ด้าน มาจัดทำเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
3. นำข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. พิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และแจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ ตลอดจนติดต่อกันนัดหมายกำหนดการสัมภาษณ์ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบล่วงหน้า
3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตามกำหนดการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการจดบันทึกวิธีการจดบันทึก และการบันทึกเสียง ระหว่างวันที่ 19-25 มกราคม 2566 แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงวันเวลาและสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ที่	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	วัน/ เดือน/ ปี ที่สัมภาษณ์	เวลา	สถานที่
1	นางอรสา ศิลปวรรณวิวัฒน์	19 ม.ค.66	14.30น.	โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม
2	ดร.ชาญณรงค์ อินอิว	21 ม.ค. 66	13.00น.	ช่องทางออนไลน์ ผ่านLINE application
3	ดร.อมรรัตน์ สารเถื่อน แก้ว	23 ม.ค. 66	18.00น.	ช่องทางออนไลน์ ผ่านLINE application
4	นายชัยชน หน่อมาก	25 ม.ค. 66	14.00น.	โรงเรียนเขาทายทับคล้อพิทยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรโดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากวิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง มาจัดพิมพ์เป็นข้อมูล
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ สหวิทยาเขตวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	55	35.48
1.2 หญิง	100	64.52
รวม	155	100
2. สหวิทยาเขต		
2.1 สหวิทยาเขตพิจิตร	16	10.32
2.2 สหวิทยาเขตสามง่าม	41	26.46
2.3 สหวิทยาเขตตะพานหิน	43	27.74
2.4 สหวิทยาเขตบางมูลนาก	55	35.48
รวม	155	100

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา		
3.1.ปริญญาตรี	83	53.55
3.2 ปริญญาโท	72	46.52
3.3 ปริญญาเอก	-	-
รวม	155	100
4. ประสบการณ์การทำงาน		
4.1 น้อยกว่า 5 ปี	40	25.81
4.2 5-10 ปี	58	37.42
4.3 10 ปีขึ้นไป	57	36.77
รวม	155	100

จากตาราง 5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และเพศหญิง จำนวน 100คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 จำแนกตามสหวิทยาเขตพบว่า สหวิทยาเขตบางมูลนากมีจำนวนมากที่สุดจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และรองลงมาก็คือสหวิทยาเขตตะพานหิน จำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 27.74 และสหวิทยาเขตพิจิตรมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 53.55 รองลงมาก็คือ มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท มีจำนวนมากที่สุดจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 46.45 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.42 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 25.81

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร**

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร กับกลุ่มตัวอย่าง 155 คน
ผลการวิจัยได้ดังตาราง ต่อไปนี้

**ตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และดัชนีความต้องการจำเป็น
ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ในภาพรวม**

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1	ด้านบุคลิกภาพ	4.30	0.78	มาก	4.82	0.28	มากที่สุด	0.120	3
2	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.29	0.57	มาก	4.81	0.32	มากที่สุด	0.121	2
3	ด้านคุณธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ	4.41	0.52	มาก	4.86	0.27	มากที่สุด	0.102	4
4	ด้านความสนใจในตัว นักเรียน	4.46	0.53	มาก	4.85	0.29	มากที่สุด	0.090	5
5	ด้านการพัฒนาตนเอง	4.30	0.53	มาก	4.83	0.35	มากที่สุด	0.123	1
	รวม	4.36	0.46	มาก	4.83	0.27	มากที่สุด	0.108	-

จากตาราง 6 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการพัฒนา
คุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ปิจิตรภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
($\bar{X} = 4.41$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.29$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของ
ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตรภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมา คือ ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ($\bar{X} = 4.83$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.81$)

ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็นพบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_{modified} ของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจิตร ในภาพรวมเท่ากับ 0.108 เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.123$) และด้านความสนใจในตัวนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.090$)

ตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็น
ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพ

ที่	ด้านบุคลิกภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1	ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.13	0.67	มาก	4.77	0.74	มากที่สุด	0.155	2
2	ครูมีความใจเย็น สุขุมพิจารณา สิ่งอื่นๆอย่างรอบด้าน	4.03	0.69	มาก	4.77	0.44	มากที่สุด	0.184	1
3	ครูมีบุคลิกภาพดี ทำทาง แคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชา	4.23	0.71	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.142	3
4	ครูมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ทำทางเป็นมิตร	4.29	0.73	มาก	4.81	0.41	มากที่สุด	0.121	6
5	ครูมีสุขภาพภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี	4.36	0.70	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.112	7
6	ครูเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ ที่มาติดต่อทำให้นักเรียนอยาก เข้าใกล้ และเกิดความไว้วางใจ	4.28	0.64	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.123	5
7	ครูมีเหตุผล มีความรอบคอบ และใจกว้างยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	4.44	0.75	มาก	4.88	0.45	มากที่สุด	0.099	9
8	ครูมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น	4.43	0.73	มาก	4.87	0.37	มากที่สุด	0.099	9
9	ครูมีความมั่นคงทางอารมณ์ รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็น ธรรม	4.37	0.69	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.105	8

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ด้านบุคลิกภาพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
10	ครุมีความกระตือรือร้นใน การทำงาน มีความ รับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อ หน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อดสาหะในการปฏิบัติงานที่ ได้รับมอบหมาย	4.44	0.65	มาก	4.88	0.34	มากที่สุด	0.099	9
11	ครุมีความเป็นผู้นำ	4.26	0.73	มาก	4.79	0.44	มากที่สุด	0.124	4
	รวม	4.30	0.78	มาก	4.82	0.28	มากที่สุด	0.120	-

จากตาราง 7 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครุมีเหตุผลและมีความรอบคอบ และมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อดสาหะในการปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา คือ ครุมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีบุคลิกภาพดี ท่าทางแคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครุมีเหตุผล และมีความรอบคอบ และมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อดสาหะในการปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) รองลงมา คือ มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครุมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ท่าทางเป็นมิตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.81$)

ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพในภาพรวมเท่ากับ 0.120 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้าน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.184$) และครูมีเหตุผล และมีความรอบคอบ และมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อดทนในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.099$)

ตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์

ที่	ด้านมนุษยสัมพันธ์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.40	0.71	มาก	4.82	0.34	มากที่สุด	0.095	7
2	ครูรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	4.30	0.67	มาก	4.83	0.39	มากที่สุด	0.123	4
3	ครูมีความคิดเชิงบวกมองโลกในแง่ดีอย่างสร้างสรรค์อยู่เสมอ	4.28	0.69	มาก	4.83	0.40	มากที่สุด	0.128	3
4	ครูมีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน	4.21	0.76	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.142	1
5	ครูมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับ คนทุกประเภท	4.30	0.74	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด	0.119	6
6	ครูมีความไวต่อความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น	4.24	0.71	มาก	4.75	0.46	มากที่สุด	0.120	5
7	ครูเป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหา โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย	4.25	0.70	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด	0.132	2
รวม		4.29	0.57	มาก	4.81	0.32	มากที่สุด	0.121	-

จากตาราง 8 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา คือ ครูรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับ คนทุกประเภท อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีความคิดเชิงบวกมองโลกในแง่ดี อย่างสร้างสรรค์อยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูไวต่อความต้องการ และความรู้สึกของคนอื่น และสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.75$)

ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมเท่ากับ 0.121 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.142$) และ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.095$)

ตาราง 9 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ที่	ด้านคุณธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1	ครูมีความรัก มีความศรัทธา ในวิชาชีพการแนะแนวอย่าง จริงใจ เต็มใจ	4.38	0.65	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.107	2
2	ครูมีความเสียสละ อุทิศเวลา ให้งานและส่วนรวมอย่าง เต็มที่และเต็มกำลัง ความสามารถ	4.40	0.65	มาก	4.84	0.37	มากที่สุด	0.100	4
3	ครูมีความเมตตาช่วยเหลือ ผู้อื่น	4.44	0.65	มาก	4.89	0.32	มากที่สุด	0.101	3
4	ครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ ถูกต้อง	4.49	0.64	มาก	4.88	0.34	มากที่สุด	0.087	6
5	ครูสามารถรักษาความลับได้ ดีโดยคำนึงถึงประโยชน์ของ ผู้รับบริการ	4.44	0.66	มาก	4.89	0.33	มากที่สุด	0.101	3
6	ครูให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวัง ผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน	4.45	0.67	มาก	4.88	0.34	มากที่สุด	0.097	5
7	ครูมีความประหยัด รักษา ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ ของส่วนรวม	4.44	0.65	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.097	5
8	ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงาน แนะแนวอย่างแท้จริง	4.29	0.70	มาก	4.83	0.42	มากที่สุด	0.126	1
รวม		4.41	0.52	มาก	4.86	0.27	มากที่สุด	0.102	-

จากตาราง 9 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ ครูให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนว อย่างแท้จริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น และรักษาความลับได้ดีโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมา คือ ครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่นปฏิบัติ ในสิ่งที่ถูกต้อง และให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนว อย่างแท้จริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.83$)

ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณลักษณะ ของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ในภาพรวมเท่ากับ 0.102 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.126$) และครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.087$)

ตาราง 10 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียน

ที่	ด้านความสนใจในตัวนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1	ครูมีความสนใจในความ เป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริง ของนักเรียน	4.40	0.65	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.107	1
2	ครูมีความสนใจต่อสภาพ ทุกข์สุขและ ปัญหาของ นักเรียน	4.49	0.64	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.080	4
3	ครูให้ความช่วยเหลือในการ แก้ปัญหา ของนักเรียน	4.44	0.62	มาก	4.88	0.34	มากที่สุด	0.099	2
4	ครูมีความสนใจเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อ และยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	4.45	0.60	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.090	3
5	ครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์อย่าง เท่าเทียม	4.54	0.61	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด	0.072	5
รวม		4.46	0.53	มาก	4.86	0.29	มากที่สุด	0.090	-

จากตาราง 10 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ครูสนใจต่อสภาพทุกข์สุข และปัญหาของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา คือ ครูให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสนใจต่อสภาพทุกข์สุขปัญหาของนักเรียน และสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ และเชื่อและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$)

ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียนในภาพรวมเท่ากับ 0.090 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.107$) และครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.072$)

ตาราง 11 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านการพัฒนาตนเอง

ที่	ด้านการพัฒนาตนเอง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
1	ครูสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้ อยู่เสมอ	4.32	0.63	มาก	4.85	0.38	มากที่สุด	0.123	3
2	ครูยอมรับพร้อมที่จะ เผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับ สภาพของสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ	4.33	0.61	มาก	4.87	0.35	มากที่สุด	0.125	2
3	ครูมีความสนใจที่จะ สำรวจเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ และความสามารถของ ตนเอง	4.31	0.64	มาก	4.83	0.41	มากที่สุด	0.121	4
4	ครูมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการที่จะ พัฒนาการแนะแนวให้ เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป	4.29	0.63	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด	0.123	3
5	ครูมีความสนใจและมี ความรู้เกี่ยวกับภาวะทาง เศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ต่อเหตุการณ์เสมอ	4.25	0.65	มาก	4.80	0.42	มากที่สุด	0.129	1
รวม		4.30	0.53	มาก	4.83	0.35	มากที่สุด	0.123	-

จากตาราง 11 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ด้านการพัฒนาดตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูสนใจยอมรับพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ครูสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคมทันต่อเหตุการณ์เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ด้านการพัฒนาดตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูสนใจยอมรับพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมา คือ ครูสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคมทันต่อเหตุการณ์เสมออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร ด้านการพัฒนาดตนเอง ในภาพรวมเท่ากับ 0.123 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสนใจ และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันต่อเหตุการณ์เสมอ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.129$) และครูมีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับขอบข่าย และความสามารถของตนเอง มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.121$)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร สามารถแสดงผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนวมีความใจเย็น
สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้านอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นดังนี้

1.1 ครูแนะแนว ฝึกตนเองในการไตร่ตรองคำพูด และการกระทำว่าสิ่งที่ทำไป และมอง
โลกในแง่ดี

...ครูแนะแนวจะต้องลองทำทุกอย่างให้ช้าลง เพื่อได้มีโอกาสได้ไตร่ตรองคำพูด และ
การกระทำว่าสิ่งที่ทำไปเหมาะสมหรือยังมองโลกในแง่ดี หาข้อดีในเรื่องที่ไม่ดีให้ได้

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 19 มกราคม 2566)

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดอบรมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้
ครูแนะแนว และเน้นย้ำให้ครูแนะแนว มีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

... เขตพื้นที่จะต้องจัดอบรมครูแนะแนว ในด้านบุคลิกภาพ ปลูกฝังจิตวิญญาณ และ
เน้นย้ำเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน และพัฒนาตนเอง

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 21 มกราคม 2566)

1.3 สถานศึกษาแต่งตั้งครูแนะแนวที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญให้ช่วยดูแล แนะนำ
การปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

...โรงเรียนมีการแต่งตั้งครูแนะแนว ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเชี่ยวชาญให้ช่วย
ดูแลแนะนำในการปฏิบัติการซึ่งกันและกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 25 มกราคม 2566)

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัว ให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น ดังนี้

2.1. ครูแนะแนว รวมกลุ่มสร้างเครือข่ายครูแนะแนวเพื่อให้มีการได้ฝึกพูดคุย สื่อสาร และประสานงานซึ่งกัน และกัน

... มีการรวมกลุ่มกันของครูแนะแนว เพื่อสร้างเครือข่ายครูแนะแนว ให้ได้มีการ ฝึกพูดคุย สื่อสาร และประสานงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกัน และกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 19 มกราคม 2566)

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมเพื่อให้ครูแนะแนวฝึกพูด โดยการจำลองเหตุการณ์ เพื่อครูแนะแนวจะได้มีประสบการณ์ในการพูดและส่งเสริมให้ครูแนะแนวปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการฝึก ประสานงานกับผู้อื่นหรือฝ่ายต่างๆ เพื่อที่ครูแนะแนวจะได้มีโอกาสพูดคุย และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

...เขตพื้นที่ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้ครูแนะแนวแต่ละโรงเรียนได้ฝึกพูด โดยการจำลองเหตุการณ์ เพื่อครูแนะแนวจะได้มีประสบการณ์ในการพูด และส่งเสริมให้ครูแนะแนว ปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการฝึกประสานงานกับผู้อื่นหรือฝ่ายต่างๆ ครูแนะแนวได้มีโอกาสพูดคุย และ สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 21 มกราคม 2566)

2.3 สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูแนะแนวเกิดความร่วมมือระหว่างครูแนะแนว บุคคลภายใน และภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการ สร้างมนุษยสัมพันธ์

...ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้ครูแนะแนวได้มีการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิด ความร่วมมือระหว่างครูแนะแนว บุคคลภายใน และภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 23 มกราคม 2566)

3. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา ให้ครูแนะแนว มีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริงอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นดังนี้

3.1 ครูแนะแนว ศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอยู่เสมอ และจัดตั้งกลุ่ม Line ครูแนะแนว สพม.พิจิตร สำหรับนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

...ครูต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองอยู่เสมอ เพื่อนำความรู้มาพัฒนางาน หรืออาจมีการตั้งจัดตั้งกลุ่ม Line ครูแนะแนว สพม.พิจิตร ขึ้นมาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 19 มกราคม 2566)

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้แนะแนว ในเรื่องจรรยาบรรณ วิชาชีพครูแนะแนว ให้อยู่ในขอบเขต ในด้านการปฏิบัติตนของครูสภา

...เขตพื้นที่หากิจกรรม ให้กับครูแนะแนวอาจเป็นการจัดอบรม ในเรื่องความคิดทัศนคติของครูแนะแนวให้สนใจและเห็นความสำคัญของงานแนะแนว อบรมปลูกฝังเรื่องจรรยาบรรณ วิชาชีพครูแนะแนว ให้อยู่ในขอบเขตการปฏิบัติตนตามที่ครูสภากำหนด

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 21 มกราคม 2566)

3.3 สถานศึกษาจัดให้ครูแนะแนว ได้ไปศึกษาดูงาน ประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว

...โรงเรียนดำเนินการจัดโครงการให้ครูแนะแนวได้มีการไปศึกษาดูงาน โรงเรียนต่าง ๆ หรือจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างครูแนะแนว ในด้านการทำงานแนะแนว

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 23 มกราคม 2566)

4. ด้านความสนใจในตัวนักเรียน

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียนอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นดังนี้

4.1 ครูแนะแนว สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำรวจข้อมูลนักเรียน และติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา

...ครูแนะแนวศึกษา สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนจากข้อมูลของครูที่ปรึกษา และสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อที่จะบันทึก ติดตามความเป็นอยู่ และเก็บข้อมูลนักเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 19 มกราคม 2566)

4.2 สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูแนะแนว สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคน จะช่วยให้ครูแนะแนวมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

...จัดการให้ครูแนะแนว ได้สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคนให้ทราบถึงสภาพเป็นอยู่ และนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน จัดกลุ่มดูแลช่วยเหลือ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 25 มกราคม 2566)

5. ด้านการพัฒนาตนเอง

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีความสนใจ และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันท่วงทีเหตุการณ์เสมออย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นดังนี้

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ครูแนะแนวได้ศึกษาหาความรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การร่วมกลุ่มครูแนะแนวเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูแนะแนวโรงเรียนอื่นๆในเขตพื้นที่ อาจเป็นทางออนไลน์ หรือจัดอบรม

... เขตพื้นที่จัดโครงการกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการที่หลากหลายช่องทางเพื่อพัฒนาครูแนะแนว ให้ครูแนะแนวได้พบปะกัน แล้วเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหลายๆโรงเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 21 มกราคม 2566)

5.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ครูแนะแนวร่วมรับฟังบรรยายเกี่ยวกับวัยรุ่นยุคใหม่หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำเรื่องราวไปถ่ายทอดแก่ผู้รับบริการได้

...จัดให้กิจกรรมให้ครูแนะแนวโดยเน้นกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพที่ทันสมัยหรืออาจเป็นการร่วมรับฟังบรรยายเรื่องราวปัจจุบันเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้คำปรึกษาของครูแนะแนว

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 23 มกราคม 2566)

ตาราง 12 แสดงแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนว
1.ด้านบุคลิกภาพ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนวมีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้านอย่างไร	1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดอบรมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้ครูแนะแนว และเน้นย้ำให้ครูแนะแนวมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง 2. สถานศึกษาแต่งตั้งครูแนะแนวที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญให้ช่วยดูแล แนะนำการปฏิบัติงานซึ่งกัน และกันให้เป็นไปอย่างถูกต้อง 3. ครูแนะแนว ฝึกตนเองในการไตร่ตรองคำพูด และการกระทำว่าสิ่งที่ทำไป และมองโลกในแง่ดี
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัว ให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันอย่างไร	1. สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมเพื่อให้ครูแนะแนวฝึกพูดโดยการจำลองเหตุการณ์ เพื่อครูแนะแนวจะได้มีประสบการณ์ในการพูดและส่งเสริมให้ครูแนะแนวปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการฝึกประสานงานกับผู้อื่นหรือฝ่ายต่าง ๆ เพื่อที่ครูแนะแนวจะได้มีโอกาสพูดคุย และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2. สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูแนะแนวเกิดความร่วมมือระหว่างครูแนะแนว บุคคลภายใน และภายนอกสถานศึกษา เช่น ครูผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 3. ครูแนะแนว รวมกลุ่มสร้างเครือข่ายครูแนะแนวเพื่อให้มีการได้ฝึกพูดคุย สื่อสารและประสานงานซึ่งกัน และกัน
3. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนา ให้ครูแนะแนว มีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริงอย่างไร	1. สำนักงานเขตพื้นที่ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้แนะแนว ในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพครูแนะแนว ให้อยู่ในขอบเขตในด้านการปฏิบัติตนของครูสภา 2. สถานศึกษาจัดให้ครูแนะแนว ได้ไปศึกษาดูงานประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว 3. ครูแนะแนว ศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอยู่เสมอ และจัดตั้งกลุ่ม Line ครูแนะแนว สพม.พิจิตร สำหรับนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนว
4. ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียนอย่างไร	1. สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูแนะแนว สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคน จะช่วยให้ครูแนะแนวมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง 2. ครูแนะแนว สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำรวจข้อมูลนักเรียน และติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา
5. ด้านการพัฒนาตนเอง ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ท้นต่อเหตุการณ์เสมออย่างไร	1. สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ครูแนะแนวได้ศึกษาหาความรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การรวมกลุ่มครูแนะแนวเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูแนะแนวโรงเรียนอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ อาจเป็นทางออนไลน์ หรือจัดอบรม 2. สถานศึกษาจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ครูแนะแนวร่วมรับฟังบรรยายเกี่ยวกับวัยรุ่นยุคใหม่หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำเรื่องราวไปถ่ายทอดแก่ผู้รับบริการได้

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ในงานแนะแนว จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสนใจในตัวนักเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสนใจในตัวนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็น พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมพบว่า ด้านการพัฒนาตนเอง มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด และด้านความสนใจในตัวนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีเหตุผล มีความรอบคอบ และใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และครูมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อุตสาหะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีเหตุผล มีความรอบคอบ และใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และครูมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อุตสาหะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพ ภาพรวมเท่ากับ 0.121 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้าน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.184$)

1.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบัน อยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อยู่ในระดับมาก ภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีความคิดเชิงบวกมองโลกในแง่ดีอย่าง สร้างสรรค์อยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาพรวมเท่ากับ 0.121 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวในการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.142$)

1.3 ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น และรักษาความลับได้ดีโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ภาพรวมเท่ากับ 0.102 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด $PNI_{\text{modified}} = 0.126$)

1.4 ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ภาพรวมเท่ากับ 0.090 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.107$)

1.5 ด้านการพัฒนาตนเอง ในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูยอมรับพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูยอมรับพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านการพัฒนาตนเอง ภาพรวมเท่ากับ 0.123 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ท้นต่อเหตุการณ์เสมอ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.129$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้วิชาแนะแนว และพัฒนาครูแนะแนวจำนวน 4 คน มีแนวทางดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดอบรมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้ครูแนะแนว และเน้นย้ำให้ครูแนะแนว มีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง สถานศึกษาแต่งตั้งครูแนะแนวที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญให้ช่วยดูแล แนะนำการปฏิบัติงานซึ่งกัน และกันให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และครูแนะแนว ฝึกตนเองโดยการไตร่ตรองคำพูด และการกระทำว่าสิ่งที่ทำไป และมองโลกในแง่ดี

2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมเพื่อให้ครูแนะแนวฝึกพูด โดยการจำลองเหตุการณ์ เพื่อครูแนะแนวจะได้มีประสบการณ์ในการพูด และส่งเสริมให้ครูแนะแนวปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการฝึกประสานงานกับผู้อื่นหรือฝ่ายต่างๆ เพื่อที่ครูแนะแนวจะได้มีโอกาสพูดคุย และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูแนะแนวเกิดความร่วมมือระหว่างครูแนะแนว บุคคลภายใน และภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และครูแนะแนว รวมกลุ่มสร้างเครือข่ายครูแนะแนวเพื่อให้มีการได้ฝึกพูดคุย สื่อสาร และประสานงานซึ่งกันและกัน

2.3 ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้แนะแนว ในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพครูแนะแนว ให้อยู่ในขอบเขต ในด้านการปฏิบัติตนของครูสภา สถานศึกษามีการจัดให้ครูแนะแนว ได้ไปศึกษาดูงาน ประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว และครูแนะแนวศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอยู่เสมอ และจัดตั้งกลุ่ม Line ครูแนะแนว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร สำหรับนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2.4 ด้านความสนใจในตัวนักเรียน พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูแนะแนว สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคน จะช่วยให้ครูแนะแนวมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และครูแนะแนว สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำรวจข้อมูลนักเรียน และติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา

2.5 ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ครูแนะแนว ได้ศึกษาหาความรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การร่วมกลุ่มครูแนะแนวเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับครูแนะแนวโรงเรียนอื่นๆในเขตพื้นที่ อาจเป็นทางออนไลน์ หรือจัดอบรม และสถานศึกษา จัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ครูแนะแนวร่วมรับฟังบรรยายเกี่ยวกับวัยรุ่นยุคใหม่หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำเรื่องราวไปถ่ายทอดแก่ผู้รับบริการได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยสามารถอภิปราย ผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียน มัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมพบว่า ด้านที่มีดัชนี ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านความสนใจในตัวนักเรียน ตามลำดับ

1.1 จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ครูมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันท่วงทีเหตุการณ์เสมอ มีดัชนีความต้องการจำเป็น สูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูแนะแนวจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการต่างๆ ในการเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ ยอมรับ และพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ สร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับขอบข่ายของงานแนะแนว และกระบวนการให้คำปรึกษานักเรียนในรูปแบบต่างๆ เพื่อที่จะพัฒนางานแนะแนวให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ สารเถื่อนแก้ว (2562) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะ ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ครูแนะแนวจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ของตนเองเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงหากครูแนะแนวมีความรู้ที่จำเป็นของการเป็นครูแนะแนว จะส่งผลดีต่อตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด ของสวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2542) กล่าวว่า ในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องมี การพัฒนาบุคลากร ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการแนะแนวแก่นักเรียนเพราะสถานศึกษา ส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาแนะแนวโดยเฉพาะ จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้

อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องให้บุคลากรแนะแนวในสถานศึกษาอบรมพัฒนาตนเอง เพื่อให้บุคลากรแนะแนวปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2564) และครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้เท่าทัน กับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง โดยมีทักษะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ การสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึก หรือทัศนคติ ทางบวกในการจัดการกับ การเปลี่ยนแปลง การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตนเอง และการปรับปรุงตนเอง โดยแสวงหา การสนับสนุนจากบุคคลในอาชีพเดียวกันซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติกาญจน์ สลาหลง (2563) ได้ศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ และความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง พบว่า ความต้องการ และความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก เนื่องจากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการ ในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งความต้องการในการพัฒนาตนเอง จะประกอบด้วย การศึกษาต่อการศึกษาสูง การฝึกอบรม และการเลื่อนขั้นวิทยฐานะ ที่มีอยู่ใน ปัจจุบันไปจนถึงอนาคตข้างหน้า

1.2 จากการการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ครูมีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่าย ต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีดัชนีความต้องการจำเป็น สูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูแนะแนวจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพราะบทบาทที่สำคัญ ของครูแนะแนวคือการให้คำปรึกษา ทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มนุษยสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับครูแนะแนว สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2563) กล่าวว่า การมีมนุษย-สัมพันธ์ที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี สามารถประสานงานเพื่อทำให้เกิดความร่วมมือใน การดำเนินงานแนะแนว เพราะครูแนะแนวไม่สามารถดำเนินการเพียงลำพังเพื่อให้ทราบข้อมูล ของนักเรียนได้ การได้รับความร่วมมือในการช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ งานแนะแนวประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญะ เนียมแดง (2553) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนางานแนะแนวโรงเรียนบ้านปงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย ด้านให้คำปรึกษาต้องการ

ให้ครูแนะแนว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจนักเรียน ช่วยเหลือทางด้าน การปรับตัว ปัญหาครอบครัว ครูแนะแนวมีการสื่อสารกับทุกฝ่ายให้เกิดความเข้าใจ และให้คำปรึกษาเป็นเวลา

1.3 จากการการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ครูมีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้าน มีดัชนีความต้องการจำเป็น สูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูแนะแนวจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่ดีทั้งภายในและภายนอก เนื่องจากงานแนะแนวต้องอยู่กับนักเรียนเป็นหลักการมีบุคลิกภาพที่ดี มีความใจเย็นสุขุม จะทำให้นักเรียนกล้าที่จะเข้ามาใช้บริการ และเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจแก่นักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ นิรันดร์ จุลทิพย์ (2558) กล่าวว่า ครูแนะแนวเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือนักเรียน ในการแก้ปัญหาต่างๆ และครูแนะแนวก็มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนงานแนะแนวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณสมบัติที่สำคัญ และขาดไม่ได้เลยสำหรับครูแนะแนวก็คือ การมีบุคลิกภาพที่ดี และเหมาะสม มีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้าน เพราะบุคลิกภาพเป็นสิ่งแรกที่บุคคลรับรู้ สอดคล้องกับและสอดคล้องกับแนวคิดของ กุญชรี คำชาย (2542) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่ครูแนะแนวต้องพัฒนาให้เกิดเพื่อการทำงานแนะแนว คือ ในด้านบุคลิกภาพบุคลิกภาพทางอารมณ์ครูแนะแนวจะต้องพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มองโลกในแง่ดี ไตร่ตรองการกระทำของตนเอง ทุก ๆ การกระทำ และมีอารมณ์ขัน

1.4 จากการการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การแนะแนว เป็นวิชาชีพที่เกี่ยวกับการป้องกัน ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน ให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นครูแนะแนวจึงต้องพัฒนาตนเองให้เกิด คุณคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความรักศรัทธาในวิชาชีพการแนะแนว มีความรู้ ความสนใจงานแนะแนวอย่างแท้จริง และสามารถช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว (2562) ที่ได้ศึกษาระดับสมรรถนะหลักที่พึงประสงค์ของครูแนะแนว ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูแนะแนวด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ โพธิพันธ์ พานิช (2557) ที่ได้นำเสนอแนวปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพนักแนะแนว ไว้ว่าครูแนะแนวต้องรักษาความลับและผลประโยชน์ต่อผู้รับบริการมีความศรัทธาช่วยเหลือผู้อื่น

ให้บริการโดยไม่หลอกลวงผู้มารับบริการเพื่อประโยชน์ส่วนตน ประพฤติตนอยู่ในขอบข่ายจรรยาบรรณ เป็นผู้มีคุณธรรม และยึดมั่นในหลักวิชาชีพ เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องของการให้คำปรึกษา และรู้ในขอบข่ายของงานแนะแนว และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทรงวุฒิ อยู่เอี่ยม และวรากร ทรัพย์วิระพรรณ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันทางบวกในการปฏิบัติงานแนะแนว ครูแนะแนวจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว เป็นสิ่งสำคัญที่ครูแนะแนวต้องยึดถือปฏิบัติ ซึ่งสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้เพื่อให้วิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนวในประเทศไทยมีมาตรฐาน ดังนั้น ครูแนะแนวต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด เพราะมีผลต่อชีวิต ชื่อเสียงเกียรติยศของผู้รับบริการ

1.5 จากการการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียน พบว่า ครูมีความสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน มีดัชนีความต้องการจำเป็น สูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูแนะแนวเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดผู้เรียนมากกว่าครูวิชาอื่น ๆ และได้รับความไว้วางใจจากผู้เรียนมาก ดังนั้น ครูแนะแนวจะต้องมีความสนใจในตัวนักเรียน รู้จักที่จะสังเกต และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาขึ้นครูแนะแนวก็สามารถจัดกิจกรรมหรือเรียกมาพูดคุยเพื่อช่วยแนะแนวทาง หรือแก้ปัญหาให้แก่ นักเรียนได้ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนา พัทธราวิช (2542) พูดถึงคุณสมบัติของผู้แนะแนว ซึ่งนักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายท่านได้ช่วยกันคิดรวบรวมไว้ว่า งานแนะแนวที่ดี และมีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้แนะแนวที่คุณสมบัติต่าง ๆ ประกอบกันเกี่ยวกับ ความสนใจ (Interests) ซึ่งผู้แนะแนวควรมีความสนใจต่างๆ เช่น มีความสนใจในความเป็นอยู่และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน สนใจต่อสภาพทุกข์สุขของนักเรียน มีความสนใจในปัญหาของนักเรียน สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา มีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาสภาพชีวิตของมนุษย์ที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ งานบริการแนะแนว 5 บริการ ที่ประกอบไปด้วย 1)บริการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) บริการสนเทศ

3)บริการให้การปรึกษา 4) บริการจัดวางตัวบุคคล 5)บริการติดตามผล สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญ์วรัตน์ อินธนจิตร (2562) ได้ศึกษาความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จังหวัดมหาสารคาม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความต้องการบริการแนะแนวโดยรวมอยู่ในระดับสูง ในด้านบริการจัดวางตัวบุคคลมีความต้องการมากที่สุด เพราะนักเรียนมุ่งหวังที่จะได้รับการให้ความช่วยเหลือ กระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนแต่ละคนในการวางแผนชีวิตของตนทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่การให้ความสนใจความต้องการของผู้รับบริการการใช้ เทคนิคเครื่องมือที่เหมาะสมและหลากหลายเพื่อให้รู้จักนักเรียนรายบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤตวรรณ คำสม (2559) กล่าวถึง การบริการการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล แสดงถึงความสนใจในตัวผู้เรียนของครูแนะแนว เพราะการบริการการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนในทุกด้าน เพื่อที่ทำความรู้จัก เข้าใจผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ครูสามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศานศึกษาและครูแนะแนว ควรพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนว ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนวมีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆอย่างรอบด้าน พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ และสถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้ครูแนะแนว และเน้นย้ำให้ครูแนะแนว มีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง ควรแต่งตั้งครูแนะแนวที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญให้ช่วยดูแล แนะนำการปฏิบัติงานซึ่งกันให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และครูแนะแนวควร ฝึกตนเองโดยการไตร่ตรองคำพูด และการกระทำ และมองโลกในแง่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานทางด้านการแนะแนวเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียน รวมถึงเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะแนวให้บุคคลต่างๆ บุคลิกภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูแนะแนว โดยเฉพาะบุคลิกภาพทางอารมณ์ ของครูแนะแนว เพราะ อารมณ์ที่พึงประสงค์จะทำให้เกิดความคิดที่แจ่มใส สามารถทำให้พิจารณาสิ่งต่างๆได้ดี นำไปสู่ความคิดที่สร้างสรรค์ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดร.สตีเฟน อาร์.โควี(1989) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการสร้างบุคลิกภาพ และภาพลักษณ์ทางสังคมจะสร้างความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสังคมในปัจจุบัน บุคลิกภาพที่ดีย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ (2546) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของนักแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการฝึกฝนพัฒนาตนเอง ที่ต้องพัฒนาทั้งบุคลิกภาพ

ทางกายทางสติปัญญาและทางอารมณ์ โดยในด้านของอารมณ์ ครูแนะแนวจำเป็นต้องพัฒนาการทางอารมณ์การแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการพูด การกระทำและความคิด เพราะจะทำให้ครูแนะแนวแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม สามารถแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับได้ในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรแก้ว นามเมือง (2560) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของครูและลักษณะการสอนที่ดี พบว่าบุคลิกภาพของครูที่ดีประกอบด้วย 4 ด้าน คือด้านบุคลิกภาพทางกาย บุคลิกภาพทางอารมณ์ บุคลิกภาพทางสังคม และบุคลิกภาพทางสติปัญญา ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางวิทยาการความรู้ที่หลากหลาย การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้สอนจึงถือเป็นสิ่งสำคัญ

2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัว ให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน พบว่า ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ครูแนะแนวฝึกพูดโดยการจำลองเหตุการณ์ เพื่อครูแนะแนวจะได้มีประสบการณ์ในการพูด ส่งเสริมให้ครูแนะแนวปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการฝึกประสานงานกับผู้อื่นหรือฝ่ายต่าง ๆ เพื่อที่ครูแนะแนวจะได้มีโอกาสพูดคุย และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมให้ครูแนะแนวเกิดความร่วมมือระหว่างครูแนะแนวบุคคลภายใน และภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งครูแนะแนว ควรรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายครูแนะแนวเพื่อให้มีการได้ฝึกพูดคุยสื่อสารและประสานงานซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก บทบาทของครูแนะแนวเป็นผู้ให้คำปรึกษา ดังนั้น มนุษยสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของครูแนะแนว เพราะไม่เพียงแต่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเท่านั้น ยังเป็นผู้ให้กับปรึกษาแก่ผู้ปกครอง และสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ครูแนะแนวจึงต้องมีการประสานงานทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ดังนั้น ศิลปะในการพูดและความคล่องตัวในการประสานงานงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูแนะแนวทุกคนต้องมี และหมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญ จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ของครูแนะแนว เพื่อจะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่เหมาะสมไปด้วยคุณภาพ และประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชนกนารถ บุญวัฒนกุล (2560) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ถือเป็นคุณลักษณะทางสังคมอย่างหนึ่งของครูแนะแนว เช่น กริยาท่าทาง น้ำเสียงในการพูด เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จูงใจให้บุคคลอื่นๆ ยอมคบค้าสมาคมนักเรียนอยากเข้าหา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งของนักแนะแนว สอดคล้องกับแนวคิดของ พนม ลิ้มอารีย์ (2548) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการการพัฒนางานแนะแนว เพราะเป็นการริเริ่มงาน และกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานในโรงเรียน ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารมีหน้าที่ในการ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม จัดอบรมให้ความรู้

เพื่อให้ครูแนะแนวเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานแนะแนว รวมทั้งส่งเสริมให้ครูแนะแนวได้มีการประชาสัมพันธ์งานแนะแนว โดยการประสานงานโดยตรงกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติมา รักนาค(2560) ได้กล่าวว่า การประสานงานการแนะแนวเป็นกระบวนการสำคัญอีกอย่างหนึ่งของบุคลากรแนะแนว เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติงานแนะแนว ทั้งภายใน และภายนอกองค์กร

2.3 ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้แนะแนว ในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพครูแนะแนว ให้อยู่ในขอบเขตในด้านการปฏิบัติตนของครูสภา สถานศึกษามีการจัดให้ครูแนะแนว ได้ไปศึกษาดูงาน ประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว และครูแนะแนว ควรศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอยู่เสมอ และจัดตั้งกลุ่ม Line ครูแนะแนว สพม.พิจิตร สำหรับนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความสำคัญต่อผู้ประกอบการวิชาชีพแนะแนว เพราะเกี่ยวข้องกับการป้องกัน ส่งเสริมพัฒนาคนให้เกิดความคิดเป็นงานที่ต้องทำบนพื้นฐานของความเป็นคุณธรรม ไม่หลอกลวง รักษาความลับของผู้รับบริการ และรักษาจรรยาของครูแนะแนว และที่สำคัญจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม สัมมนา เกี่ยวกับข้องกับงานแนะแนว และบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อจะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเฉพาะทางของตน ให้เชี่ยวชาญตามมาตรฐานวิชาชีพ จนเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจแก่ผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2560) ได้กล่าวว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของนักแนะแนว มีความสำคัญต่อผู้ประกอบการวิชาชีพ และผู้รับบริการเพราะเป็นการส่งเสริมพัฒนานักแนะแนวให้มีความคิด ฉลาดรอบคอบ บนพื้นฐานความดีของความเป็นคุณธรรม หากผู้ประกอบการวิชาชีพทำหน้าที่ของตนโดยใช้ความรู้ความฉลาด ด้วยความซื่อสัตย์ก็จะทำให้งานสำเร็จ นำมาสู่ความศรัทธาและการเคารพนับถือ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ ธรรมะตระกูล(2559) ได้กล่าวว่า งานบริการแนะแนว เป็นงานวิชาชีพชั้นสูงผู้ทำหน้าที่ต้องมีความรู้ มีคุณธรรม และมีจรรยาบรรณวิชาชีพของครูแนะแนว ต่อผู้รับบริการ และต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษามาตรฐานวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา พรหมรินทร์ (2561) ได้วิจัยการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

วิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูแนะแนว สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนแต่ละคน จะช่วยให้ครูแนะแนวมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และครูแนะแนว สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำรวจข้อมูลนักเรียน และติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นใน สังคมมีความซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาการหย่าร้าง การตั้งครรภ์ในวัยเรียน การติดเกม การเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเน็ตไอดอล การติดยาเสพติด การฆ่าตัวตาย พฤติกรรมก้าวร้าว และความรุนแรงในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ล้วนแต่เป็น ปัญหาที่เด็กและ วัยรุ่นจะต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน เมื่อปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไข จะส่งผลกระทบต่อ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทำให้ล้มเหลว ในการเรียนและการดำเนินชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ จึงเป็นหน้าที่ของครูแนะแนวที่จะต้อง ให้ความสนใจและรู้จักนักเรียนรายบุคคลโดยใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียน และเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคล และนำข้อมูลมาใช้ประกอบการวางแผนเพื่อเป็นประโยชน์ ต่อการช่วยเหลือ ป้องกันแก้ไขพัฒนา และส่งเสริมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ สุเทพ ธรรมะตระกูล (2559) ได้กล่าวว่า การบริการรวบรวมข้อมูลรายบุคคล เป็นการช่วยให้ครู รู้ข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เข้าใจนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยครูจะต้องมีการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือต่างๆ เพื่อจะนำไปใช้สำรวจนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล และสอดคล้องกับแนวคิด นงลักษณ์ ประเสริฐ และจรินทร์ วินทะไชย์ (2548) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและช่วยเหลือ นักเรียนเป็นรายบุคคลได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูประจำ วิชา ครูแนะแนว ผู้เรียน และผู้ปกครอง ครูแนะแนวจึงต้องต้อง สร้างเครื่องมือ และเป็นแกนนำ ในการให้ความรู้ ในการคัดกรอง รู้จักนักเรียนรายบุคคล เพื่อเป็นผู้ให้คำปรึกษา ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียน

2.5 ด้านการพัฒนาตนเอง ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีความสนใจ และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันท่วงทีเหตุการณ์เสมอ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ครูแนะแนวได้ศึกษาหาความรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การร่วมกลุ่มครูแนะแนว เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูแนะแนวโรงเรียนอื่นๆในเขตพื้นที่ อาจเป็นทางออนไลน์ หรือจัดอบรม และสถานศึกษาจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ครูแนะแนวร่วมรับฟังบรรยายเกี่ยวกับวัยรุ่นยุคใหม่ หรือ เหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำเรื่องราวไปถ่ายทอดแก่ผู้รับบริการได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ๆ การแนะแนว จึงมีความจำเป็นที่จะช่วยให้นักเรียน ผู้ปกครองได้รับข่าวสารความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการช่วยเหลือ และส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง ดังนั้นครูแนะแนว ต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์เพื่อเป้าหมายในการพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน ทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลง พยายามหาวิธีเพื่อพัฒนาตนเอง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ตนเอง ดีขึ้นเพื่อให้ความรู้ความสารถและจัดกิจกรรมแนะแนว ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ ศุภาวดี บุญญวงศ์ (2560) ได้กล่าวว่า การพัฒนาตนเองของบุคลากรแนะแนว คือ การที่ บุคลากรแนะแนวพยายามที่จะหาวิธีปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น ให้ทันต่อเหตุการณ์ สภาวะเศรษฐกิจสังคม จะช่วยให้บุคลากรแนะแนวสามารถจัดบริการแนะแนวด้วยการนำเทคนิค วิธีการที่หลากหลาย และสิ่งใหม่ๆมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภาวดี บุญญวงศ์ (2553) กล่าวว่าครูแนะแนวจะต้องพัฒนาตนเองพัฒนาความสารถในการใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร สามารถโต้ตอบกันได้ ใช้กระบวนการกลุ่มเข้ามาเพิ่มเติม เพื่อสะดวกในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และติดต่อสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศร์ จัปจิตต์ (2559) ได้วิจัยศึกษา แนวทางการส่งเสริมงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดเจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานแนะแนว รายการที่มีความ เหมาะสมที่สุด คือสถานศึกษาส่งครูและบุคลากร ไปฝึกอบรม ด้านจิตวิทยาการแนะแนว ตาม สถานที่ต่าง ๆ มีระดับเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเพราะว่า ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือบุคลากรที่รับผิดชอบการ ปฏิบัติงานแนะแนว ควรได้รับการอบรมเพื่อเป็นการปรับความรู้ให้กับ ครูผู้สอนให้ความรู้มีการต่อยอด และพัฒนาให้เป็นปัจจุบัน ทำให้มีความรู้ความสามารถ ในการ ดำเนินงานต่าง ๆ และผลดีต่องานแนะแนว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ครูมีความสนใจ และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ท้นต่อเหตุการณ์เสมอ คือ ด้านที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุด ดังนั้น ครูแนะแนวควรศึกษาหาความรู้ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน เพื่อการดำเนินงานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ครูมีท่วงที และจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน คือ ด้านที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุด ดังนั้น ครูแนะแนวควรศึกษาเทคนิควิธีการพูด การสื่อสาร จะช่วยให้ครูแนะแนวมีการสื่อสารที่ดี และสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้

1.3 ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ครูมีความใเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่น ๆ อย่างรอบด้าน คือ ด้านที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้ เรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพทางด้านอารมณ์ ให้กับครูแนะแนวเป็นการสร้างพื้นฐานสุขภาวะทางจิตใจ ทำให้ใเย็นสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี และมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการใช้ปัญญาคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ

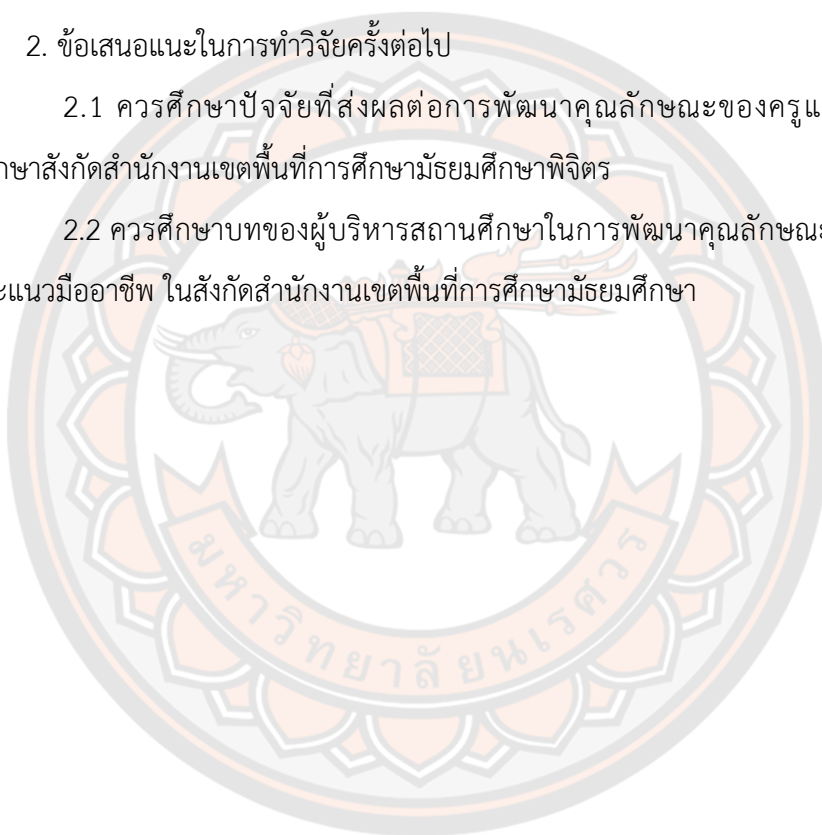
1.4 ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง คือ ด้านที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนางานแนะแนว ให้กับครูแนะแนว เป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว และครูแนะแนวควรศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอยู่เสมอ

1.5 ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านความสนใจในตัวนักเรียนพบว่า ครูมีความสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน คือ ด้านที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุด ดังนั้น ครูแนะแนว ควรสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำรวจข้อมูลนักเรียน และติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษาจะทำให้ครูแนะแนวเข้าใจถึงความเป็นอยู่ของผู้เรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

2.2 ควรศึกษาบทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวสู่ครูแนะแนวมืออาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *การออกแบบกิจกรรมแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2545). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญชู คำขาย. (2542). *จิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กฤตวรรณ คำสม. (2559). *การแนะแนวเบื้องต้น*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- คณิตร์ จัปจิตต์. (2559). *การศึกษาแนวทางการส่งเสริมงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา)*. อยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- คหาวรุณ ชันไชย. (2561). *การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และคณะ (2555). *การจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรแก้ว นามเมือง. (2560). *บุคลิกภาพและลักษณะการสอนของครูที่ดี. วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ, 2(1), 6-18.*
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณาการพิมพ์.
- จิตติมา รักนาค. (2560). *การประสานงานและการสร้างเครือข่ายการแนะแนว หน่วยที่4. เอกสารประกอบการสอนชุดประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 2).* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชนกนารถ บุญวัฒนากุล. (2560). *บุคลิกภาพของบุคลากรแนะแนว หน่วยที่ 13. เอกสารประกอบการสอนชุดประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 2).* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ชุตติกาญจน์ สลาหลง. (2563). *ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). *การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทรงวุฒิ อยู่เอี่ยม, และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์. (2555). ความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 24(1), 115-122
- ธัญญา เนียมแดง. (2553). *การพัฒนางานแนะแนวของโรงเรียนบ้านปางของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธัญญ์วรัตน์ อินธนูจิตร. (2562). *การศึกษาความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์จังหวัดมหาสารคาม* (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.
- ธิดิยา ไชยสร. (2556). *การบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน*. กระทรวงศึกษาธิการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ ประเสริฐ, และจรินทร์ วินทะไชย์. (2548). *หลักการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดูลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: ธีรณสาร.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). *การแนะแนวเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่3). สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณาจำกัด.
- นิรนาท แสนสา. (2559). *การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา*. เอกสารประกอบการสอนชุดประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 6-10. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- ผกาพรรณ อู่สกุล. (2551). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการให้บริหารการ
ศึกษาของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2552). *การให้คำปรึกษาแนะแนวในสารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี*. กรุงเทพฯ:
สำนักเลขาธิการคุรุสภา.
- พนมไพร ไชยวงศ์. (2542). *เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว*.
สุพรรณบุรี: วิทยาลัยพลศึกษา.
- โพธิพันธ์ พานิช. (2557). *จรรยาบรรณวิชาชีพนักแนะแนว*. ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
เอกสารการสอนชุดการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-5 (พิมพ์ครั้งที่ 3).
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พนม ลิมอารีย์. (2548). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2563). *บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา*
เอกสารประกอบการสอน การแนะแนวมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-5 (พิมพ์ครั้งที่3). นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิพัฒน์ ภูมิไธ. (2555). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อพัฒนาแบบก้าวกระโดด*
(วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารุจิย์ เจริญเผ่า. (2554). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทยใน
ประชาคมอาเซียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนูญ ไชยทองศรี. (2544). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร* (ค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาลินี จุฑาปะมา. (2552). *จิตวิทยาการแนะแนว*. บุรีรัมย์: เรวัตการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2560). *เอกสารชุดการสอน
ประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2561). *เอกสารชุดการสอนการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2563). *เอกสารชุดการสอนการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ยุพาศรี ไพวรรณ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนกิจกรรมแนะแนว* (ปริญญาณพนธ์ดุขภูบั่นทิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- รัฐจวน คำชิริพิทักษ์. (2546). *จิตวิทยาการสื่อสารในชั้นเรียน*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- เรียม ศรีทอง. (2559). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว*. เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 1 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2560). *คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพแนะแนว หน่วยที่14*. เอกสารประกอบการสอนชุดประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- วัฒนา พชรพานิช. (2542). *หลักการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). *การแนะแนวในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- วินัย ดอนโคตรจันทร์. (2548). *การศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนปฎิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี*. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภาวดี บุญวงศ์. (2560). *บุคลากรแนะแนวกับการพัฒนาตนเอง หน่วยที่ 2* เอกสารประกอบการสอนชุดประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 2): สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- สวัสดี สุวรรณอักษร. (2542). *การแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา*. เอกสารประกอบการสอนชุดประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- สติเฟน อาร์.โควี. (2541). *อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ se-ed.
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2549). *คุณสมบัติครูแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ หจก.เจเอ็นที.
- สมาน รังสิโยภษณ์. (2541). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่3) กรุงเทพฯ: บริษัทวี.พีรินทร์.
- สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุเทพ ธรรมะตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการแนะแนว*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุพิน ใจแก้ว (2563). *การแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สกล วรเจริญศรี. (2556). *การแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณค่าแห่งตน*. กรุงเทพฯ: ร้านRayprint.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ. 0206.4/ว 3 เรื่อง มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา*. ลงวันที่ มกราคม 2564.
- อุไร สุมาริธรรม. (2542). *จิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อุษา พรหมรินทร์. (2561). *การปฏิบัติตนตราจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อมรรัตน์ สารเลื่อนแก้ว. (2562). *การวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อชรา เอบสุสิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ. 0206.4/ว 3 เรื่อง มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. ลงวันที่ มกราคม 2564.

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ของนางสาวดวงนภา อ่อนเหลือ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เขาวนชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าด้วยตนเอง

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

จึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้น และขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบคำถามครั้งนี้

นางสาวดวงนภา อ่อนเหลือ

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. สหวิทยาเขต

☐ สหวิทยาเขตพิจิตร ☐ สหวิทยาเขตสามง่าม
☐ สหวิทยาเขตตะพานหิน ☐ สหวิทยาเขตบางมูลนาก

3. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5-10 ปี ☐ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามระดับความเป็นจริง

โดยแบบสอบถามแบ่งเป็นสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ขอให้ท่านทำเครื่องหมายทั้งสองประเด็น

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูแนะแนวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านบุคลิกภาพ											
1	ครุมีความเชื่อมั่นในตนเอง										
2	ครุมีความใจเย็น สุขุมพิจารณาสิ่งอื่นๆ อย่างรอบด้าน										
3	ครุมีบุคลิกภาพดี ท่าทางแคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า										
4	ครุมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ท่าทางเป็นมิตร										
5	ครุมีสุขภาพภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี										
6	ครุเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่ติดต่อทำให้นักเรียนอยากเข้าใกล้ และเกิดความไว้วางใจ										
7	ครุมีเหตุผลและมีความรอบคอบ และมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น										
8	ครุมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น										
9	ครุมีความมั่นคงทางอารมณ์ รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม										
10	ครุมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อุดสาหะในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย										
11	ครุมีความเป็นผู้นำ										
ด้านมนุษยสัมพันธ์											
1	ครุมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี										
2	ครุรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี										
3	ครุมีความคิดเชิงบวกมองโลกในแง่ดีอย่างสร้างสรรค์ อยู่เสมอ										
4	ครุมีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน										
4	ครุมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับคนทุกประเภท										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	ครูมีความไวต่อความต้องการและความรู้สึกของคนอื่น และสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น										
6	ครูเป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหาโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย										
ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ											
1	ครูมีความรัก มีความศรัทธาในวิชาชีพการแนะแนวอย่างจริงใจ										
2	ครูมีความเสียสละ อุทิศเวลาให้งาน และส่วนรวมอย่างเต็มที่ และเต็มกำลังความสามารถ										
3	ครูมีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น										
4	ครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง										
5	ครูรักษาความลับได้ดีโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ										
6	ครูให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน										
7	ครูมีความประหยัด รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม										
8	ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง										
ด้านความสนใจในตัวนักเรียน											
1	ครูสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน										
2	ครูสนใจต่อสภาพทุกข์สุข และปัญหาของนักเรียน										
3	ครูให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ของนักเรียน										
4	ครูสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล										
5	ครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม										
ด้านการพัฒนาตนเอง											
1	ครูสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ										
2	ครูสนใจยอมรับพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ										
3	ครูมีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับขอบข่ายและความสามารถของตนเอง										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการที่จะพัฒนาการแนะแนวให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป										
5	ครูมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ท้นต่อเหตุการณ์เสมอ										

ขั้นตอนที่ 2

**แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เชาวน์ชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 2. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
 3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
- ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

ดวงนภา อ่อนเหลือ
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตร กศ.ม.(การบริหารการศึกษา)
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
 (ผู้วิจัย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อนามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

สังกัด/หน่วยงาน.....

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน

สถานที่ให้สัมภาษณ์

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

หมายเลขโทรศัพท์

ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

1.ด้านบุคลิกภาพ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนวมีความใจเย็น สุขุม พิจารณาสິงอื่นอย่างรอบด้านอย่างไร (PNI modified = 0.184)

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีท่วงทีและ จังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันอย่างไร (PNI modified = 0.142)

.....

.....

.....

.....

.....

3.ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริม พัฒนาให้ครูแนะแนว มีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริงอย่างไร (PNI modified = 0.126)

.....

.....

.....

.....

4. ด้านความสนใจในตัวนักเรียน ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียนอย่างไร (PNI modified = 0.107)

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการพัฒนาตนเอง ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้ครูแนะแนว มีความสนใจ และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ท้นต่อเหตุการณ์เสมออย่างไร (PNI modified= 0.129)

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปิจิตร

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย

ข้อ	คุณลักษณะของครูแนะแนว	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านบุคลิกภาพ							
1	ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูมีความใจเย็นสุขุมพิจารณาสิ่งอื่น ๆ อย่างรอบด้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูมีบุคลิกภาพดี ท่าทางแคล่วคล่องว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ท่าทางเป็นมิตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ครูมีสุขภาพภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ครูเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่ติดต่อทำให้นักเรียนอยากเข้าใกล้และเกิดความไว้วางใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ครูมีเหตุผลและมีความรอบคอบ และมีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	ครูมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	ครูมีความมั่นคงทางอารมณ์ รับฟังปัญหาทุกฝ่าย ด้วยใจเป็นธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความขยันขันแข็ง อุทิศสหาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	ครูมีความเป็นผู้นำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านมนุษยสัมพันธ์							
1	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูมีความคิดเชิงบวกมองโลกในแง่ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	คุณลักษณะของครูแนะแนว	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	อย่างสร้างสรรค์อยู่เสมอ						
4	ครูมีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด มีความคล่องตัวให้การประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ครูมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับ คนทุกประเภท	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ครูไวต่อความต้องการและความรู้สึกของคนอื่น และสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ครูเป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหาโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ							
8	ครูมีความรัก มีความศรัทธาในวิชาชีพ การแนะแนวอย่างจริงจัง เต็มใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	ครูมีความเสียสละ อุทิศเวลาทำงานและส่วนรวมอย่างเต็มที่และเต็มกำลังความสามารถ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	ครูมีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	ครูมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	ครูรักษาความลับได้ดีโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	ครูให้บริการด้วยความจริงใจ เต็มใจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	ครูมีความประหยัด รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	ครูมีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านความสนใจในตัวนักเรียน							
1	ครูสนใจในความเป็นอยู่ และสภาพที่แท้จริงของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูสนใจต่อสภาพทุกข์สุข และปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	คุณลักษณะของครูแนะแนว	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
4	ครูสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ครูเคารพในสิทธิส่วนบุคคล มองเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาตนเอง							
1	ครูสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ครูสนใจยอมรับพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ กับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูมีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับข้อบ่งชี้และความสามารถของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการที่จะพัฒนาการแนะแนวให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ครูมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทันท่วงทีเหตุการณ์เสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.962	36